

**Správa**  
**o hodnotení strategického dokumentu - územnoplánovacej dokumentácie**  
**podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie**

**Územný plán obce MARHAŇ**

**Január 2023**

## OBSAH

|            |                                                                                                  |           |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>A.</b>  | <b>ZÁKLADNÉ ÚDAJE .....</b>                                                                      | <b>3</b>  |
| A.I.       | <b>Základné údaje o obstarávateľovi .....</b>                                                    | <b>3</b>  |
| A.I.1      | Označenie .....                                                                                  | 3         |
| A.I.2      | Sídlo .....                                                                                      | 3         |
| A.I.3      | Kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa .....                                         | 3         |
| A.II.      | <b>Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii .....</b>                                      | <b>3</b>  |
| A.II.1     | Názov .....                                                                                      | 3         |
| A.II.2     | Územie .....                                                                                     | 3         |
| A.II.3     | Dotknuté obce .....                                                                              | 3         |
| A.II.4 a 5 | Dotknuté orgány a schvaľujúci orgán .....                                                        | 3         |
| A.II.6     | Vyjadrenie o vplyvoch ÚPD presahujúcich štátne hranice .....                                     | 4         |
| <b>B.</b>  | <b>ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH ÚPD NA ŽP VRÁTANE ZDRAVIA .....</b>                                 | <b>4</b>  |
| B.I.       | <b>Údaje o vstupoch .....</b>                                                                    | <b>4</b>  |
| B.I.1      | Pôda .....                                                                                       | 4         |
| B.I.2      | Voda .....                                                                                       | 5         |
| B.I.3      | Suroviny .....                                                                                   | 6         |
| B.I.4      | Energetické zdroje .....                                                                         | 6         |
| B.I.5      | Nároky na dopravu a inú infraštruktúru .....                                                     | 7         |
| B.II.      | <b>Údaje o výstupoch .....</b>                                                                   | <b>9</b>  |
| B.II.1     | Ovzdušie .....                                                                                   | 9         |
| B.II.2     | Voda .....                                                                                       | 9         |
| B.II.3     | Odpady .....                                                                                     | 9         |
| B.II.4     | Hluk a vibrácie .....                                                                            | 9         |
| B.II.5     | Žiarenie a iné fyzikálne polia .....                                                             | 9         |
| B.II.6     | Doplňujúce údaje .....                                                                           | 9         |
| <b>C.</b>  | <b>KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽP VRÁTANE ZDRAVIA .....</b>                | <b>9</b>  |
| C.I.       | <b>Vymedzenie hraníc dotknutého územia .....</b>                                                 | <b>9</b>  |
| C.II.      | <b>Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia .....</b>              | <b>9</b>  |
| C.II.1     | Horninové prostredie .....                                                                       | 9         |
| C.II.2     | Klimatické pomery .....                                                                          | 10        |
| C.II.3     | Ovzdušie .....                                                                                   | 10        |
| C.II.4     | Vodné pomery .....                                                                               | 10        |
| C.II.5     | Pôdne pomery .....                                                                               | 11        |
| C.II.6     | Fauna, flóra .....                                                                               | 11        |
| C.II.7     | Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana .....                                     | 12        |
| C.II.8     | Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov .....               | 12        |
| C.II.9     | Obyvateľstvo – demografické údaje, aktivity, infraštruktúra .....                                | 15        |
| C.II.10    | Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská .....                   | 23        |
| C.II.11    | Paleontologické náleziská a významné geologické lokality .....                                   | 23        |
| C.II.12    | Iné zdroje znečistenia .....                                                                     | 24        |
| C.II.13    | Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov .....                                          | 24        |
| C.III.     | <b>Hodnotenie predpokladaných vplyvov ÚPD na ŽP vrátane zdravia, odhad ich významnosti .....</b> | <b>25</b> |
| C.III.1    | Vplyvy na obyvateľstvo .....                                                                     | 25        |
| C.III.2    | Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny a geomorfologické pomery .....                 | 25        |
| C.III.3    | Vplyvy na klimatické pomery .....                                                                | 25        |

|          |                                                                                                            |           |
|----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| C.III.4  | Vplyvy na ovzdušie .....                                                                                   | 25        |
| C.III.5  | Vplyvy na vodné pomery .....                                                                               | 26        |
| C.III.6  | Vplyvy na pôdu .....                                                                                       | 26        |
| C.III.7  | Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy .....                                                                 | 27        |
| C.III.8  | Vplyvy na krajinu.....                                                                                     | 27        |
| C.III.9  | Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma .....                                                           | 27        |
| C.III.10 | Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská.....                           | 29        |
| C.III.11 | Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality .....                                   | 29        |
| C.III.12 | Iné vplyvy.....                                                                                            | 29        |
| C.III.13 | Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov a ich porovnanie s právnymi predpismi.....                         | 29        |
| C.IV.    | <b>Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu a minimalizáciu vplyvov na ŽP a zdravie ....</b>          | <b>30</b> |
| C.V.     | <b>Porovnanie variantov (C.V.1. tvorba súboru kritérií, určenie ich dôležitosti, C.V.2. porovnanie) ..</b> | <b>31</b> |
| C.VI.    | <b>Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov ÚPD na ŽP a zdravie. ....</b>                               | <b>33</b> |
| C.VII.   | <b>Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodn.....</b>         | <b>33</b> |
| C.VIII.  | <b>Všeobecne záverečné zhrnutie .....</b>                                                                  | <b>33</b> |
| C.IX.    | <b>Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali .....</b>         | <b>34</b> |
| C.X.     | <b>Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií .....</b>                                               | <b>34</b> |
| C.XI.    | <b>Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov .....</b>                                               | <b>34</b> |

## **A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE**

### **A.I. Základné údaje o obstarávateľovi**

#### **A.I.1 Označenie**

Obec Marhaň, štatutárny zástupca – Jozef Kuziak, starosta obce

#### **A.I.2 Sídlo**

Obec Marhaň, Obecný úrad Marhaň č. 36, 086 45 Marhaň, tel.: 054 7393 222, 0903 739 322,  
e-mail: obecmarhan@azet.sk, www.obecmarhan.sk

#### **A.I.3 Kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa**

*(meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii a miesto na konzultácie)*

Jozef Kuziak, starosta obce, Obecný úrad Marhaň, tel.: 054 7393 222, e-mail: obecmarhan@azet.sk

Ing. arch. Anna Soročinová, osoba s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie ÚPP a ÚPD, tel.: 0950 708 516

Ing. arch. Dušan Burák, CSc., Architektonické štúdio ATRIUM, Mlynská 27, 040 01 Košice, tel.: 0905 240 866

### **A.II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii**

#### **A.II.1 Názov**

Územný plán obce (ÚPN-O) Marhaň – etapa Návrh

#### **A.II.2 Územie**

|                     |                         |
|---------------------|-------------------------|
| Kraj:               | Prešovský kraj          |
| Okres:              | Bardejov                |
| Obec:               | Marhaň                  |
| Katastrálne územie: | Marhaň                  |
| Parcelné číslo:     | celé katastrálne územie |

#### **A.II.3 Dotknuté obce**

1. Obec Kučín, OcÚ Kučín 57, 086 12 Kurima
2. Obec Štefunkov, OcÚ Štefunkov 31, 090 42 Okružle
3. Obec Lascov, OcÚ Lascov 11, 086 45 Marhaň
4. Obec Kalnište, OcÚ Kalnište 30, 087 01 Giraltovce
5. Obec Vyšný Kručov, OcÚ Vyšný Kručov 26, 086 45 Marhaň
6. Obec Harhaj, OcÚ Harhaj 35, 086 45 Marhaň
7. Obec Porúbka, OcÚ Porúbka 67, 086 12 Kurima

#### **A.II.4 Dotknuté orgány**

1. MŽP SR, odbor štátnej geologickej správy, Námestie L. Štúra 1, 812 35 Bratislava
2. MŽP SR, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a krajiny, Námestie L. Štúra 1, 812 35 Bratislava
3. Ministerstvo obrany SR, Agentúra správy majetku, DP Východ, Komenského 39/A, 040 01 Košice
4. Okresný úrad Prešov, odbor výstavby a bytovej politiky, Námestie mieru 3, 081 92 Prešov
5. Okresný úrad Prešov, odbor starostlivosti o ŽP, odd. ochrany prírody a vybraných zložiek ŽP kraja, Námestie mieru 2, 081 92 Prešov
6. Okresný úrad, odbor opravných prostriedkov, referát pozemkový, Námestie mieru 3, 081 92 Prešov
7. Krajský pamiatkový úrad, Prešov, Hlavná 115, 080 01 Prešov
8. Okresný úrad Bardejov, odbor starostlivosti o ŽP, úsek ŠVS, OH, OO, Dlhý rad 16, 085 01 Bardejov
9. Okresný úrad Bardejov, odbor krízového riadenia, Dlhý rad 16, 085 01 Bardejov

10. Okresný úrad Bardejov, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Dlhý rad 16, 085 01 Bardejov
11. Okresný úrad Bardejov, odbor pozemkový a lesný, ref. lesného hospodárstva, Dlhý rad 17, 085 01 Bardejov
12. Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Kuzmányho 18, 085 01 Bardejov
13. Regionálna potravinová a veterinárna správa Bardejov, Štöcklova 34, 085 01 Bardejov
14. OR Hasičského a záchranného zboru, Štefánikova 685/1, 085 01 Bardejov
15. Obvodný banský úrad, Timonova 23, 041 57 Košice
16. Úrad PSK, Odbor strategického rozvoja, Nám mieru 2, 080 01 Prešov

#### **A.II.5 Schvaľujúci orgán**

Zastupiteľstvo obce Marhaň

#### **A.II.6 Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice**

Návrh ÚPN obce Marhaň, v rámci katastrálneho územia obce, nemá vplyv na susedný štát.

### **B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA**

#### **B.I. Údaje o vstupoch**

##### **B.I.1 Pôda**

*záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda a lesné pozemky), z toho dočasný a trvalý záber*

##### **Poľnohospodárska pôda**

Podľa Štatistického úradu SR sa k roku 2009 v k.ú. obce nachádzajú poľnohospodárske pôdy (PP) o rozlohe 507 ha, z toho orná pôda tvorí 261 ha, záhrady 20 ha a trvalé trávne porasty 227 ha. V k.ú. obce sa nenachádzajú žiadne vinice, chmeľnice a ovocné sady. Podiel PP z celkovej rozlohy k.ú. obce je 49 %.

Podľa skupín BPEJ (bonitovaná pôdno-ekologická jednotka - klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti) sa v k.ú. obce nachádzajú pôdy strednej (pôdy zaradené do 5. až 7. kvalitatívnej skupiny BPEJ) a nižšej kvality (pôdy zaradené do 8. až 9. kvalitatívnej skupiny BPEJ). V kat. území sú podľa §12 zákona o ochrane a využívaní PP (zákon č.57/2013) a NV SR č.58/2013 Z.z. najkvalitnejšie pôdy – tieto BPEJ a skupiny: 0602005/5, 0605001/6, 0605031/6, 0614061/6, 0614062/6, 0656202/6, 0657205/6, 0657403/7, 0657405/7 a 0671212/6. Časť pôd v južnej časti obce je odvodnená. Odvodnenia sú nejasej kvality. V nadväznosti je vedený melioračný kanál č. 5041021 zaústený do Tople.

##### Návrh ÚPN-O Marhaň

V ÚPN-O Marhaň sa navrhuje záber PP na nepoľnohospodárske účely z dôvodu navrhovanej výstavby rodinných domov, občianskej vybavenosti, športu, dopravnej a technickej vybavenosti, verejných priestranstiev a zelene, rozšírenie cintorína, návrhu kompostoviska a zberného dvora. Celkovo je navrhovaný na záber 19,9155 ha pôdy, z toho poľnohospodárskej pôdy je celkovo 14,0371 ha. V zastavanom území je záber 8,459 ha PP a 5,5781 ha mimo zastavaného územia. Celkový záber najkvalitnejších pôd je 3,0805 ha pôdy. Pri trvalom zábere najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy vzniká pre stavebníka povinnosť platenia odvodov. V zmysle zákona a § 4 písm. c), d) a f) nariadenia vlády pri trvalom zábere poľnohospodárskej pôdy sa na lokality určené ako plochy komunikácií, plochy pod rodinnými domami a plochy určené pre verejnoprospešné stavby nevzťahuje pre stavebníka povinnosť platenia odvodov.

##### **Lesné pozemky**

Podľa Štatistického úradu SR lesné pozemky zaberali k roku 2009 spolu 436 ha, čo predstavuje 42 % z celkovej rozlohy k. ú. obce. Z lesných porastov prevládajú dubovo-hrabové lesy, pričom v západnej časti k. ú. obce sa nachádzajú jelšové lesy a vo východnej časti k. ú. obce bukové lesy. Svojím zložením a štruktúrou lesné porasty zodpovedajú prirodzenej lesnej vegetácii. Lesy v k. ú. obce sú zaradené do kategórie lesov hospodárskych. Sú v správe urbárskej spoločnosti - Združenia vlastníkov lesov a š.p. Lesy SR. Lesy sú prenajímané Poľovníckemu združeniu Dujava. Prevláda v nich smrčia a diviacia zver.

Návrh ÚPN-O Marhaň

V Návrhu ÚPN-O Marhaň sa neuvažuje so záberom lesných pozemkov.

### **B.I.2 Voda**

*z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie*

#### **Zásobovanie pitnou vodou**

Obec Marhaň nemá vybudovaný verejný vodovod. Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou je individuálne z vlastných alebo skupinových zdrojov vody. Ako zdroje vody slúžia prídomové studne vybavené čerpadlami na dopravu vody do bytov. Voda v studniach nevyhovuje požiadavkám normy na pitnú vodu a v suchých obdobiach nepostačuje. Obecný úrad, MŠ, kostol, nákupné stredisko, kaštieľ, obchody a výrobná (Kaiser) sú zásobované vodou taktiež z vlastných studní. Areál ZŠ, BD a PD má vlastný systém (jímka, studňa s oplotenými OP I°, ČS a VDJ). Osada má vlastný systém - zdroj (studňa), ČS i rozvod. Väčšia časť k.ú. leží v OP II° povrchových vodárenských zdrojov – pitná voda.

#### **Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd**

Opadové vody z územia obce sú odvádzané a zneškodňované oddelene podľa ich pôvodu. Povrchové vody atmosférického pôvodu zo striech, dvorov, komunikácií a priľahlého terénu voľne odtekajú priekopami vedľa komunikácií do Lužianskeho potoka pretekajúceho obcou. Odpadové vody z domácností – splašky, sú odvedené do prídomových žump, kde vyhnívajú a po čase sa vyvážajú na polia. Podobne sú vybavené aj verejné budovy. Areál ZŠ a skupina bytových domov je napojená na septik zaústnený do Lužianskeho potoka. Podstatné zmeny zabezpečí len riešenie kanalizácie a čističky odpadových vôd.

Návrh ÚPN-O Marhaň

Návrh zásobovania pitnou vodou a zneškodňovania odpadových vôd je uvedený v kapitole C.II.9.4.

### **B.I.3 Suroviny**

*druh, spôsob získavania*

V k. ú. obce Marhaň je evidované ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Marhaň – tehliarske suroviny (4120)“. Ložisko je v evidencii ŠGÚDŠ Bratislava a v súčasnosti sa neťaží. Ložisko nevyhradeného nerastu je podľa § 7 banského zákona súčasťou pozemku. V k.ú. obce sa nenachádzajú žiadne iné dobývacie priestory, chránené ložiskové územia, resp. prieskumné územia ([www.geology.sk](http://www.geology.sk)).

### **B.I.4 Energetické zdroje**

*druh, spotreba*

#### **Zásobovanie elektrickou energiou**

Katastrom obce Marhaň prechádzajú nasledovné vysokonapäťové (VN) nadzemné vedenia:

- 22 kV vedenie VN 229 Bardejov – Giraltovec,
- 22 kV prípojky k trafostaniciam.

Vedenia sú zakreslené vo výkrese č. 5, vrátane ochranných pásiem, zabierajúcich pásy územia v šírke 21 m, ako trvalé bremeno verejnoprospešných objektov na pozemkoch vlastníkov. Obec je zásobovaná elektrickou energiou z VN vedenia č. 229 napájaného zo 110/ 22 kV ES Bardejov s možnosťou záskoku zo 110/ 22 kV ES Svidník. Distribúciu elektriny na riešenom území zabezpečujú trafostanice (DTS) v počte 6, z ktorých 5 DTS zásobuje obec a 1 TS hospodársky dvor PD.

Maloodber obyvateľov zabezpečujú trafostanice TS 01 - 05 so spoločným výkonom 1 220 kVA, čo pre 221 napojených domov dáva podielový výkon 5,5 kVA/ dom. Smernica č. 2/ 82 určuje primeraný výkon pre plynofikovanú obec vo výške 1,5 kVA/ dom. Podľa uvedeného, porovnanie podielového výkonu ukazuje, že inštalovaný 1 220 kV transformačný výkon má rezervy na napájanie ďalšej novej zástavby v obci.

#### **Zásobovanie plynom a teplom**

Obec Marhaň je plynofikovaná od roku 1996, kedy boli v obci kolaudované uličné plynovody a napojení prví odberatelia plynu. Zásobovanie obce zabezpečuje regulačná stanica plynu RS 1 200 m<sup>3</sup>/ hod pri ihrisku. Je napojená na VTL distribučný plynovod DN 200 PN 0,4 MPa Giraltovec – Bardejov, prípojkou DN 100 PN 0,4 MPa. Od regulačnej stanice je vedená STL distribučná sieť s PN do 300 kPa a NTL distribučná sieť s PN do 2,1 kPa. Miestna distribučná sieť

je budovaná z materiálu OCL. Rozvody idú pozdĺž miestnych komunikácií a umožňujú priame napojenie domov prípojkami. Odber plynu je cez domový regulátor plynu STL/ NTL každého odberateľa. Ulice NTL majú uličný regulátor plynu na začiatku úseku.

Počet odberateľov plynu stagnuje. Obec má potenciál rastu počtu odberateľov v počte 34 nenapojených domácností. Spotreba plynu obyvateľstvom klesá, ako v celkovom množstve, tak v priemere na jedného obyvateľa. V domácnostiach šetria plynom v dôsledku jeho zdražovania. Odbery v občianskej vybavenosti klesajú podobne ako u obyvateľstva. V obci je jeden veľkoodberateľ, ktorého odber plynu stagnuje na nízkej úrovni 48 – 50 tis. m<sup>3</sup>/rok.

Teplo potrebné pri varení, na ohrev vody a na vykurovanie sa v obci zabezpečuje individuálne, ako v domoch a bytoch, tak aj v objektoch občianskej vybavenosti. Najväčšia spotreba tepla je pri vykurovaní, ktorého efektívnosť závisí od spôsobu vykurovania a od tepelného zdroja. Na základe analýzy je ročná spotreba tepla obyvateľstvom v rozmedzí 22 – 60 GJ na jeden byt resp. dom. Najväčšia spotreba tepla je z plynu v rodinných domoch 60 GJ/ dom/ rok, ktorá zabezpečuje teplo v 2 – 3 izbách, ale nedosahuje spotrebu 100 GJ, ktorá zabezpečí tepelnú pohodu v celom dome. Nižšia je spotreba tepla v domoch s kachľami a pecami a najnižšia spotreba 22 GJ/ dom je z dreva, ktorá zabezpečí teplo v 1 – 2 miestnostiach, ako je to na vidieku zvykom. Spotreba tepla v objektoch OV vykurovaných plynom je primeraná veľkosti objektov.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Návrh zásobovania elektrickou energiou, plynom a teplom je uvedený v kapitole C.II.9.4.

### **B.I.5 Nároky na dopravu a inú infraštruktúru**

#### ***Cestná doprava, cesty III. triedy***

Riešené územie obce Marhaň spadá do časti mikroregiónu Strená Topľa, ktorý sa nachádza v okrese Bardejov. Na nadradenú cestnú sieť je obec Marhaň napojená sieťou ciest III. triedy. Zastavaným územím obce Marhaň vedú trasy ciest III. triedy:

- cesta III/3533 so smerom Bardejov - Kučín– Marhaň – Gíraltovce,
- na cestu III/3533 sa v centrálnej polohe obce napája cesta III/3509 so smerom na Porúbku – Bardejov a cesta III/3502 so smerom z obce Marhaň na Koprivnicu,
- cesta III/3533 je v úseku od križovatky ciest III. triedy v obci do smeru Kurima vybudovaná s nevyhovujúcimi šírkovými parametrami a jej dopravnú záťaž preberá cesta III/3509.

V zmysle ÚPN Prešovského samosprávneho kraja je cesta III/3533 v úseku Bardejovská Nová Ves - Kučín - Marhaň - Gíraltovce z dôvodu očakávaného rozvoja osídlenia, ale hlavne turisticko-rekreačnej dopravy v smere Nowy Sacz (kúpele Krynica) - Bardejov - Bardejovské kúpele - Gíraltovce - smer Domaša, prípadne Zemplínska Šírava, navrhované na homogenizáciu. Cesta vyžaduje preložky kritických úsekov prietahov sídiel, vrátane obce Marhaň. Vzhľadom na dopravnú záťaž, ktorá je vedená centrom obce jej tesnou obostavanosťou rodinnými domami pozdĺž úseku cesty III/3533 a cesty III/3509 a z dôvodu očakávaného rozvoja osídlenia, ale hlavne turisticko-rekreačnej dopravy – v zmysle ÚPN PSK, má opodstatnenie návrh preložky ciest III. triedy mimo obytné územie obce Marhaň. V ÚPN PSK je navrhovaná preložka cesty III/3533 východne od intravilánu obce.

#### ***Miestne cesty***

Pre dopravnú obsluhu uceleného zastavaného územia obce je zrealizovaný kapacitne nepostačujúci systém obslužných ciest so šírkou vozovky cca 3,0 až 5,0 m. Cesty v mnohých úsekoch nepostačujú pre obojsmernú premávku bez možnosti rozšírenia vzhľadom na tesnú obostavanosť uličného priestoru. Obslužné a prístupové cesty radíme do funkčnej triedy C3.

#### ***Účelové cesty***

Poľné cesty\_ nadväzujú na miestne komunikácie, resp. na cestu III. tr. a sú to vyjazdené, zemité vozovky šírky cca 2,5-3,0 m slúžiace hospodárskym účelom. Tieto cesty nie sú zrealizované v zmysle príslušných noriem a nemajú zásadný význam v dopravnom systéme obce.

#### ***Pešie a cyklistické komunikácie***

Pozdĺž ľavej strany cesty III/3533 a III/3509 v smere jazdy Bardejov – Gíraltovce je vybudovaný asfaltový chodník pre peších. V ostatnej časti obce nie sú vybudované pešie chodníky. Pre tento účel sa využíva vozovka miestnych komunikácií a pridružený uličný priestor.

#### ***Parkovacie a odstavné plochy***

Pre potreby občianskej vybavenosti sú v obci zriadené tieto parkovacie plochy: sústredená parkovacia plocha v centre obce pri nákupnom stredisku, kaštieli, výrobní a obecnom úrade je parkovisko o možnosti zaparkovania pre cca 30 automobilov, parkovisko má neusporiadaný systém radenia motorových vozidiel; samostatná parkovacia plocha pri obecnom úrade a kultúrnom dome, parkovisko o kapacite 10 státí; parkovisko pri kostole o kapacite 4 státia; parkovisko

pri cintoríne o kapacite 5 státí. Iné parkovacie plochy pre potreby občianskej vybavenosti nie sú zriadené, parkuje sa pozdĺž ciest a na plochách zelene uličného priestoru. V severozápadnej polohe obce sú vybudované tri bytové domy. Súčasťou jedného bytového domu je 6 garáží. Ostatné bytové domy nemajú garáže, vozidlá parkujú na spevnených plochách a obslužných komunikáciách. Obyvatelia bývajúci v rodinnej zástavbe si stavajú garážové státa podľa potreby na parcelách pozemkov alebo sú súčasťou domov.

#### **Autobusová doprava**

Obec je na sieť pravidelnej verejnej autobusovej dopravy napojená prostredníctvom šiestich prímestských liniek, ktoré premávajú po cestách III triedy: 701404 so smerom Bardejov-Kožany-Giraltovce, 701406 so smerom Bardejov-Poliakovce-Porúbka-Marhaň-Giraltovce, 713405 so smerom Vranov n/T-Giraltovce-Bardejovské kúpele, 712454 so smerom Giraltovce-Kochanovce-Stuľany-Raslavice, 712455 so smerom Giraltovce-Marhaň-Vyšný Kručov-Lopúchov-Raslavice, 712456 so smerom Giraltovce-Vyšná Voľa-Bardejov. Obojstranné autobusové zastávky na zberných komunikáciách nemajú vybudované samostatné zastavovacie pruhy. Autobusy zastavujú priamo v jazdnom pruhu vozovky a sú prekážkou v plynulosti cestnej premávky. Uličné priestory sú dostatočnej šírky na ich realizáciu. Zastávky sú jednostranne vybavené prístreškami pre cestujúcich. Autobusová zastávka s názvom ZŠ je označená iba označovníkom a križovatka miestnych komunikácií s cestou III/3509 slúži ako obratisko pre školské spoje. Dochádzková vzdialenosť na zastávky nie je väčšia ako 500 m čo je v súlade s STN 73 6110.

#### **Železničná a letecká doprava**

Cez obec ani cez jej kataster neprechádza železničná trať. Najbližšia železničná stanica je v meste Bardejov. V k.ú. obce sa nenachádza žiadne civilné letisko ani letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve, do k.ú. nezasahujú ochranné pásma letísk. Najbližšie letisko je v Košiciach.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Návrh dopravného riešenia je uvedený v kapitole C.II.9.4.

## **B.II. Údaje o výstupoch**

### **B.II.1 Ovzdušie**

*hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií*

Kvalita ovzdušia sa odvíja od interných a externých zdrojov znečisťovania ovzdušia. V k. ú. obce sa nenachádzajú žiadne významné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a taktiež tu nie je vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia. Na priaznivú kvalitu ovzdušia vplyva aj plynofikácia obce. Za najvýznamnejší zdroj znečisťovania ovzdušia možno považovať preto premávku po cestách III. triedy a miestnych komunikáciách. V nadradenej územnoplánovacej dokumentácii ÚPN PSK sa uvažuje s preložkou cesty III/3533, východne od intravilánu obce Marhaň.

Podľa údajov z Národného emisného informačného systému (NEIS) boli za rok 2009, v okrese Bardejov, priemerné ročné koncentrácie tuhých znečisťujúcich látok (TZL) - 2,250 t, oxidov síry ako SO<sub>2</sub> - 4,978 t, oxidov dusíka ako NO<sub>2</sub> - 17,602 t a oxidu uhoľnatého CO - 14,002 t. V ÚPN-O sa navrhuje preložka cesty III/3533 západne od obce a skupinová splašková kanalizácia s ČOV v obci Lascov.

### **B.II.2 Voda**

*celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania*

#### **Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd**

Odpadové vody z územia obce sú odvádzané a zneškodňované oddelene podľa ich pôvodu. Povrchové vody atmosferického pôvodu zo striech, dvorov, komunikácií a priľahlého terénu voľne odtekajú priekopami vedľa komunikácií do Lužianskeho potoka pretekajúceho obcou. Odpadové vody z domácností – splašky, sú odvedené do prídomyých žúmp, kde vyhnívajú a po čase sa vyvážajú na polia. Podobne sú vybavené aj verejné budovy. Areál ZŠ a skupina BD je napojená na septik zaústený do Lužianskeho potoka. Podstatné zmeny zabezpečí len riešenie kanalizácie a čističky odpadových vôd.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Nahradenie žúmp a septikov sa navrhuje obecnou splaškovou kanalizáciou spoločnou s obcou Lascov, kde je plánovaná spoločná ČOV. Jej kapacitu do r. 2040 sa navrhuje na 1 100 (Marhaň) + 600 (Lascov) EO. Vetvy DN 250 sú plánované v uliciach. Do doby zrealizovania splaškovej kanalizácie je nutné zachovať záchyt produkovaných splaškových



vôd z pozemkov rodinných domov a BD a OV vo vodotesných žumpách a zmluvne zabezpečiť ich vývoz na funkčnú ČOV, ktorá je technologicky a kapacitne vyhovujúca na zneškodnenie žumpových vôd.

Návrh riešenia je vyznačený vo výkrese č.4.

### **B.II.3 Odpady**

*celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi*

#### **Skládky a environmentálne záťaž**

V predmetnom území, severne nad zastavaným územím obce sú evidované:

- Skládky s ukončenou prevádzkou č. 4903
- Pravdepodobná environmentálna záťaž BJ(024) Marhaň - Skládka TKO

Na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží je v území evidovaná environmentálna záťaž:

Názov EZ: BJ (024) / Marhaň – skládka TKO

Názov lokality: skládka TKO

Druh činnosti: skládka komunálneho odpadu

Stupeň priority: EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)

Registrovaná ako: A Pravdepodobná environmentálna záťaž

Pravdepodobná environmentálna záťaž môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

V ÚPN-O Marhaň je navrhovaná na zrušenie.

#### **Komunálny odpad**

Produkcia odpadov je evidovaná v bývaní, službách a výrobe. V obci je zavedený separovaný zber odpadov. Odvoz triedeného odpadu, bielej a čiernej techniky zabezpečuje Mestský podnik služieb Gíraltovce. V obci sa nenachádza funkčná skládka odpadov. Problémové zložky komunálneho odpadu sú odstraňované následným odpredajom oprávnenej spoločnosti na základe zmluvy. Všeobecný odvoz odpadu je zabezpečený zmluvne prostredníctvom spoločnosti KOSIT, a.s.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Z hľadiska záujmov odpadového hospodárstva ÚPN-O navrhuje na okraji hospodárskeho dvora zberný dvor a kompostovisko. Odvoz triedeného odpadu, bielej a čiernej techniky a problémových zložiek odpadu je zabezpečený v intervale raz ročne. Odpady vznikajúce výkonom predmetu podnikania je producent povinný zhodnocovať sám, resp. treťou osobou, alebo odovzdaním osobe oprávnenej nakladať s odpadmi podľa zákona o odpadoch. V súčasnosti takéto odpady vznikajú v malých prevádzkach, kde je žiaduce využívať najlepšie na trhu dostupné technológie šetriace prírodné zdroje a zhodnocujúce vlastný odpad, ale aj odpad zo širšieho okolia. Dôležité je zavádzať technológie predchádzajúce vzniku odpadu, resp. obmedziť ich tvorbu. Zariadenia pre podnikanie vo vlastných účelových stavbách a priestoroch nesmú negatívne ovplyvňovať susedné stavby a životné prostredie.

### **B.II.4 Hluk a vibrácie**

*zdroje, intenzita*

Líniovým zdrojom hluku od automobilovej dopravy v obci sú cesty III. triedy. Východiskovým podkladom pre výpočet hluku bola intenzita dopravy na rok 2030-35, zloženie dopravného prúdu a sklonové pomery nivelety komunikácie. Výpočet hluku bol prevedený podľa "Metodických pokynov SK-VTIR" z roku 1984, v miere podrobnosti pre ÚPN.

Výpočet hladiny hluku bez redukcií možných odrazov, pevných prekážok a pod.

| Sčítací úsek,<br>číslo úseku                   | n<br>sk.v/h | podiel<br>NA % | Faktory<br>F3 = 1,0 | Veličina<br>X | Zákl. hlad.<br>L <sub>aeq</sub> (dBA) | hlad.dB (m) |
|------------------------------------------------|-------------|----------------|---------------------|---------------|---------------------------------------|-------------|
|                                                |             |                |                     |               |                                       | 60dB(A)     |
| III/3509-02996<br>Porúbka-Marhaň               | 84          | 10,6 %         | F1=1,52<br>F2=1,22  | 156           | 61,9                                  | 12,8        |
| III/3533-03010<br>Marhaň-Lascov-<br>Gíraltovce | 107         | 11,7 %         | F1=1,59<br>F2=1,22  | 208           | 63,2                                  | 17,3        |

Správa o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie **Územný plán obce Marhaň**

| Sčítací úsek,<br>číslo úseku        | n<br>sk.v/h | podiel<br>NA % | Faktory<br>F3 = 1,0 | Veličina<br>X | Zákl. hlad.<br>L <sub>aeq</sub> (dBA) | hlad.dB (m) |
|-------------------------------------|-------------|----------------|---------------------|---------------|---------------------------------------|-------------|
|                                     |             |                |                     |               |                                       | 60dB(A)     |
| III/3502-04750<br>Marhaň-Koprivnica | 58          | 9,8 %          | F1=1,45<br>F2=1,22  | 103           | 60,2                                  | 8,2         |

Pre obytné útvary stanovuje vyhláška Vyhl. MZ SR č. 549/2007 Z.z.. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hluku, infrazvuku a vibrácii a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácii v životnom prostredí v znení vyhlášky MZSR č. 237/2009 Z.z. najvyššie prípustnú hodnotu ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete max. L<sub>Aeq</sub> 60 dB(A) cez deň a v noci L<sub>Aeq</sub> 40 dB(A). Prípustná hluková hladina bude v návrhovom období dosiahnutá na cestách III. triedy dosiahnutá vo vzdialenostiach podľa hore uvedenej tabuľky.

Návrh ÚPN-O Marhaň

V zmysle platného ÚPN PSK je navrhovaná preložka cesty III/3533 vedená východne od zastavaného územia obce Marhaň. Nakoľko východná trasa preložky je vedená kopcovitým terénom, čo spôsobí šírenie nadmerného hluku od automobilovej dopravy (obytná zástavba je v údolí), ÚPN-O navrhuje preložku cesty III. triedy trasovať západnou polohou zastavaného územia obce. Zástavba RD a BD je navrhovaná mimo ekvivalentnú hladinu hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete max. L<sub>Aeq</sub> 60 dB(A). Nenavrhujú sa rozvojové zámery, ktoré by spôsobili zhoršenie hlukových pomerov. Návrhom funkčných tried a kategórií miestnych komunikácií sa vytvárajú územnotechnické podmienky na elimináciu hluku.

## **B.II.5 Žiarenie a iné fyzikálne polia**

*tepelné, magnetické a iné (zdroj a intenzita)*

Podľa údajov MŽP SR, odbor štátnej geologickej správy, Bratislava predmetné územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika. Stredné riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

### Návrh ÚPN-O Marhaň

Rešpektuje sa územie s radónovým rizikom (vyznačené vo výkrese č. 2, podmienky stavebného využitia sú uvedené v záväznej časti ÚPN-O Marhaň, kapitola č. 6).

## **B.II.6 Doplnujúce údaje**

*napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny*

### Návrh ÚPN-O Marhaň

V k.ú. obce sa nenavrhujú podstatné terénne úpravy a zásahy do krajiny. V ÚPN-O navrhovaná preložka cesty III. tr. bude podnetom pre zmeny a doplnky nadradenej územnoplánovacej dokumentácie - Zmeny a doplnky ÚPN PSK.

## **C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA**

### **C.I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia**

Riešené územie pre spracovanie Územného plánu obce Marhaň sa vymedzuje v rozsahu celého administratívneho územia obce Marhaň, jeho katastrálneho územia.

### **C.II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia**

*podľa stupňa ÚPD*

#### **C.II.1 Horninové prostredie**

*inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia*

Obec Marhaň leží v údolí Tople, na jej ľavom brehu na cestnej spojnici medzi mestami Giraltovec a Bardejov. Z hľadiska geomorfologického členenia obec patrí do oblasti Nízke Beskydy, celku Ondavská vrchovina a časti Kurimská brázda. Do k.ú. obce zasahuje vodohospodársky významný vodný tok Topľa - je súčasťou Európskej sústavy chránených území Natura 2000 – SKUEV 0936 Horný tok Topľa.

V katastrálnom území obce je zaregistrovaný výskyt 10 potenciálnych svahových deformácií. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych zosuvov je potrebné posúdiť a overiť inžiniersko-geologickým prieskumom. V ÚPN-O sa rešpektujú územie so svahovými deformáciami.

Predmetné územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika. Stredné radónové riziko v k.ú. Marhaň môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia. V ÚPN-O sa rešpektuje územie s radónovým rizikom.

V k. ú. obce Marhaň je evidované ložisko nevyhradeného nerastu – tehliarskej suroviny. Ložisko je v správe ŠGÚDŠ Bratislava a v súčasnosti sa neťaží. V k.ú. obce sa nenachádzajú žiadne iné dobývacie priestory, chránené ložiskové územia, resp. prieskumné územia ([www.geology.sk](http://www.geology.sk)).

### **C.II.2 Vodné pomery**

*zrážky (napr. ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov)*

Katastrálne územie Marhaň z hľadiska pôsobenia klímy patrí do klimatických oblastí chladnej, resp. mierne teplej. Priemerné ročné úhrny zrážok dosahujú hodnoty 600 – 700 mm, v januári v pásme 30 – 40 mm, v júli v pásme 80 – 100 mm. Ročne sa hmly vytvárajú v 20 – 50 dňoch v podhorských až horských svahových polohách (oblasť zníženého výskytu hmľ), v údolí Tople v 50 – 60 dňoch. Z hľadiska veternosti je smer prevládajúcich vetrov severojužný.

### **C.II.3 Ovzdušie**

*stav znečistenia ovzdušia*

Kvalita ovzdušia sa odvíja od interných a externých zdrojov znečisťovania ovzdušia. V k. ú. obce sa nenachádzajú žiadne významné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a taktiež tu nie je vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia. Na priaznivú kvalitu ovzdušia vplýva aj plynofikácia obce. Za najvýznamnejší zdroj znečisťovania ovzdušia možno považovať preto premávku po cestách III. tr. a miestnych komunikáciách.

Podľa údajov z Národného emisného informačného systému (NEIS) boli za rok 2009, v okrese Bardejov, priemerné ročné koncentrácie tuhých znečisťujúcich látok (TZL) - 2,250 t, oxidov síry ako SO<sub>2</sub> - 4,978 t, oxidov dusíka ako NO<sub>2</sub> - 17,602 t a oxidu uhoľnatého CO - 14,002 t. Časť z nich zasahuje aj k.ú. obce.

### **C.II.4 Vodné pomery**

*povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, prameňov a prameňov oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd*

#### **Vodné toky a plochy**

Katastrálne územie obce Marhaň leží v základnom povodí Tople, ktoré je súčasťou povodia Ondavy a hlavného povodia Bodrogu. Riešeným územím preteká okrem Tople aj Lužiansky potok, ktorý vzniká v severovýchodnom cípe katastra, cca 4 km od obce, za horou Kršňava, pod lesnou stráňou Lužianka. Tečie cez severnú časť obce a ústi do Tople na západnom okraji obce. Potok bol v minulosti upravený v dĺžke 800 m od mosta na ceste po ústie do Tople. Pri Lužianskom potoku na západnom okraji obce je vybudovaná sústava troch rybníkov napájaných z potoka. Rybníky patria Slovenskému rybárskemu zväzu. Využívajú sa na chov rýb a na rekreáciu.

Topľa tečie západnou hranicou katastra v ustálenom koryte stabilizovanom pobrežnou vegetáciou. Je evidovaná v zozname MŽP SR č. 211/ 2005 Zb. ako vodohospodársky významný tok. Lavostranný bezmenný prítok, pri juhovýchodnej hranici katastra, bol upravený v dĺžke 805 m za účelom odvodnenia pozemkov. Topľu, potoky aj ich prítoky spravuje Slovenský vodohospodársky podnik povodie Bodrogu a Hornádu Košice. Toky nemajú dostatočnú kapacitu na odvedenie prietoku Q<sub>100</sub> ročnej veľkej vody. Pre výkon správy bude, podľa zákona, ponechaný voľný pás pozemku pozdĺž brehov rieky Topľa šírky 10 m a pozdĺž drobných vodných tokov šírky 5 m od brehovej čiary. V južnej časti obce je vedený melioračný kanál č. 5041021 zaústený do Tople.

Katastrálne územie obce Marhaň sa nachádza v ochrannom pásme II. stupňa Tople ako povrchového vodárenského zdroja. Pre geografickú oblasť Marhaň – vodný tok Topľa sú spracované Mapy povodňového rizika (MPR) a Mapy povodňového ohrozenia (MPO). Na základe týchto máp bude určený rozsah inundačného územia, z čoho vyplynú aj obmedzenia využitia územia v zmysle § 20 zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.

V k. ú. obce sa nenachádza žiadny zdroj geotermálnych a minerálnych vôd ([www.geology.sk](http://www.geology.sk)).

### **C.II.5 Pôdne pomery**

*kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd*

Podľa Štatistického úradu SR sa k roku 2009 v k.ú. obce nachádzajú poľnohospodárske pôdy (PP) o rozlohe 507 ha, z toho orná pôda tvorí 261 ha, záhrady 20 ha a trvalé trávne porasty 227 ha. V k.ú. obce sa nenachádzajú žiadne vinice, chmeľnice a ovocné sady. Podiel PP z celkovej rozlohy k.ú. obce je 49 %.

Z pôdných typov sa v k. ú. obce nachádzajú kambizeme modálne a kultizemné nasýtené zo zvetralín pieskovcovo-ílvcovitých hornín, pseudogleje nasýtené z polygenetických hlien, kambizeme pseudoglejové kyslé zo zvetralín rôznych typov hornín a fluvizeme kultizemné z nekarbonátových aluviálnych sedimentov. Pôdy sú piesčito-hlinité

až hlinité neskeletnaté až slabo kamenité (obsah skeletu do hĺbky 0,6 m je 0 – 20 %). Obsah humusu v hĺbke do 25 cm je stredný (1,8 – 2,3 %) až vysoký (> 2,3 %). Pôdna reakcia prechádza od slabo kyslej vo východnej časti k. ú. obce až po stredne kyslú v západnej časti k. ú. obce. Priepustnosť a retenčná schopnosť je stredná. Pôdy k. ú. obce sú prevažne stredne náchylné na acidifikáciu, pričom v severnej južnej časti k. ú. obce sú náchylné na acidifikáciu. Odolnosť pôd proti kompácii je slabá až stredná (v severovýchodnej časti k. ú. obce). Index poľnohospodárskeho potenciálu je nízky, pohybuje v rozmedzí 21 – 30 (Atlas krajiny SR, 2002).

Podľa skupín BPEJ (bonitovaná pôdno-ekologická jednotka - klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti) sa v k. ú. obce nachádzajú pôdy strednej (pôdy zaradené do 5. až 7. kvalitatívnej skupiny BPEJ) a nižšej kvality (pôdy zaradené do 8. až 9. kvalitatívnej skupiny BPEJ). V kat. území sú podľa §12 zákona o ochrane a využívaní PP (zákon č.57/2013) a NV SR č.58/2013 Z.z. najkvalitnejšie pôdy – tieto BPEJ a skupiny: 0602005/5, 0605001/6, 0605031/6, 0614061/6, 0614062/6, 0656202/6, 0657205/6, 0657403/7, 0657405/7 a 0671212/6. Pôdy v južnej časti k.ú. obce sú odvodnené. Veľkoplošné odvodnenia sú nejasnej kvality. Melioračný kanál č. 5041021 je zaústnený do Tople.

Z hľadiska plošnej kontaminácie pôd sú pôdy v k.ú. obce Marhaň v súlade s rozhodnutím MP SR č. 531/1994-540 relatívne čisté, nekontaminované. To znamená, že koncentrácie rizikových prvkov ako Ba, Cr, Mo, Ni, V sú pod referenčnou hodnotou (Atlas krajiny SR, 2002). V k.ú. na poľnohospod. pôde sa nenachádzajú žiadne verifikované poddolované územia a nie sú tu evidované žiadne zdroje prírodného žiarenia ani extrémne anomálie magnetického poľa zeme. PD zaväzuje močovku, hnoj a ostatné na polia podľa odsúhlaseného hnojného plánu. Ohrozenosť poľnohospodárskych pôd veternou eróziou je v k. ú. obce minimálna. Ohrozenosť poľnohospodárskych pôd vodnou eróziou je stredná až silná v južnej časti k. ú. obce. V k. ú. obce nie je zaznamenaná intenzívna výmoľová erózia (Atlas krajiny SR, 2002).

## **C.II.6 Fauna, flóra**

*kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov*

Pre katastrálne územie (k.ú.) Marhaň platí 1. a 2. stupeň územnej ochrany podľa zákona OPaK. V k.ú. Marhaň sa nachádza časť územia európskej sústavy chránených území Natura 2000, a to SKUEV 0936 Horný tok Tople, na území ktorého platí 2. stupeň územnej ochrany. Vo zvyšnej časti k.ú. Marhaň platí 1. stupeň územnej ochrany. Predmetom ochrany SKUEV 0936 Horný tok Tople sú prírodné biotopy európskeho významu a biotopy živočíšnych druhov európskeho významu, ktorých zoznam je uvedený vo Výnose MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14 júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení jeho doplnenia (SKUEV0936 doplnený do národného zoznamu v roku 2017). SKUEV 0936 zasahuje do k.ú. Marhaň.

Časť rieky Topľa je teda súčasťou Európskej sústavy chránených území Natura 2000, ustanovené Opatrením MŽP SR zo dňa 7. 12. 2017 č. 1/2017 a účinným od 01.01.2018. Názov: Horný tok Tople, Identifikačný kód: SKUEV0936, Parcely C registra: 479 - časť. Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0\*) a druhov európskeho významu kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), bobor vodný (*Castor fiber*), vydra riečna (*Lutra lutra*), pimprlík mokradný (*Vertigo angustior*), plž severný (podunajský) (*Cobitis taenia*), hrúz bielo plutý (*Gobio albipinnatus*), hrúz Kesslerov (*Gobio kessleri*), plž zlatistý (vrchovský) (*Sabanejewia aurata*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*).

Horný tok Tople je zároveň nadregionálnym biokoridorom hydrickým podľa aktualizovaného G N-ÚSES 2000. Je hydricko-terestrického charakteru; jeho súčasťou je aj sprievodná vegetácia toku (brehové porasty, pobrežná vegetácia) a ekologicky hodnotné časti nivy, ktoré znásobujú úlohu biokoridoru a robia ho príťažlivým nielen pre vyslovene hydrické živočíchy, ale aj pre živočíchy pri vode žijúce a terestrické.

### **C.II.7 Krajina**

*štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana*

Obec Marhaň leží v údolí Tople a Lužianskeho potoka. Súčasnú krajinnú štruktúru v riešenom území tvoria lesná vegetácia, nelesná drevinová vegetácia, trvalé trávne porasty, orná pôda, vodné toky, plošne malé mozaikové štruktúry, zastavané územie obce Marhaň, cestné komunikácie. Celá plocha katastra je rozdelená na rôzne časti. Zalesnená časť katastra predstavuje homogénnu lesnú až lesno-lúčnu krajinu s prirodzenými a čiastočne pozmenenými ekosystémami, vhodnú na extenzívne hospodárske využitie a rekreačnú funkciu. Poľnohospodárska časť krajiny predstavuje zväčša intenzívne až extenzívne využívanú oráčino-lúčnu krajinu, vhodnú na rozvoj a extenzívne až intenzívne hospodárske využitie, v jej strede dominuje oráčinová časť poľnohospodárskej krajiny, intenzívne využívaná, s absenciou významnejších ekostabilizačných štruktúr, ktorá je však obklopená takýmito štruktúrami a výrazne stabilnejšou krajinou. Ekologická kvalita priestorovej štruktúry v zmysle GNÚSES je na území katastra priaznivá. Zalesnené územie katastra predstavuje v relatívnom vyjadrení ekologickej stability podľa prvkov súčasnej krajinnej štruktúry priestor ekologicky stabilný, poľnohospodárska časť katastra je stredne stabilná.

Pre hospodárenie a využívanie krajiny platia v území obmedzenia, vyplývajúce zo zákona. V jeho zmysle na území Slovenskej republiky, ktorému sa neposkytuje územná ochrana okrem chráneného vtáčieho územia, platí prvý stupeň ochrany, podľa ktorého sa v zmysle § 6, 7, 8 zákona upravuje zásah do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu spôsobom, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť, ako aj rozširovanie nepôvodných druhov rastlín a živočíchov za hranicami zastavaného územia obce.

Konkrétne navrhované činnosti v území, súvisiace s poľnohospodárstvom, vyplývajú aj z ustanovenia § 7 zákona o ochrane prirodzeného druhového zloženia ekosystémov, ktorá zahŕňa reguláciu zámerného rozširovania nepôvodných druhov za hranicami zastavaného územia obce, sledovanie výskytu, veľkosti populácií a spôsobu šírenia nepôvodných druhov a najmä odstraňovanie nepôvodných druhov, ktoré sa samovoľne šíria a vytláčajú pôvodné druhy z ich prirodzených biotopov a znižujú biologickú rozmanitosť (invázne druhy).

Okrem prvého stupňa ochrany platí v území aj 2. stupeň ochrany na ploche územia európskeho významu SKUEV 0936 Horný tok Tople. Pre zachovanie, udržiavanie a zvýšenie drevinovej vegetácie v obci treba spracovať samostatný generel (dokument starostlivosti o dreviny). Pri ostatných typoch vegetácie je potrebné zabezpečiť ich bežné využívanie, obhospodarovanie a udržiavanie, čím sa zabezpečí zamedzenie zaburinenia plôch a rozširovanie nepôvodných inváznych druhov v prirodzených spoločenstvách v okolitej krajine.

V k.ú. obce Marhaň je potrebné rešpektovať územnú ochranu prírody: SKUEV 0936 Horný tok Tople, biokoridor nadregionálneho významu rieka Topľa a ekologicky významné prvky, miestny územný systém ekologickej stability.

### **C.II.8 Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov**

*(napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území /Natura 2000/, chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny).*

Pre katastrálne územie (k.ú.) Marhaň platí 1. a 2. stupeň územnej ochrany podľa zákona OPaK. V k.ú. Marhaň sa z národnej siete chránených území nenachádza žiadne chránené územie. Z európskej siete chránených území NATURA 2000 sa v k.ú. Marhaň nachádza **územie európskeho významu Horný tok Tople SKUEV 0936**, na území ktorého platí 2. stupeň územnej ochrany (pozemky parciel KN C č. 1671-časť, 401-časť, 529, 53, 531, 532-časť, 533, 810 k.ú. Marhaň), ktoré bolo do národnej siete území európskeho významu zaradené v roku 2017 (Opatrenie MŽP SR zo 7.12.2017, č. 1/2017). Predmetom ochrany územia európskeho významu Horný tok Tople (SKUEV 0936) je viacero druhov živočíchov európskeho významu (kunka žltobruchá, bobor vodný, vydra riečna, pimprlík mokradný, plž severný, hrúz bielooplutvý, hrúz Kesslerov, plž zlatistý, kolok vretenový) a prírodné biotopy európskeho významu – 91E0\* (Ls1.3, Ls1.4) Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy; 6430(Br6, Lk5) Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa.

Vo zvyšnej časti k.ú. Marhaň platí 1. stupeň územnej ochrany.

V k.ú. obce Marhaň sa nachádza **nadregionálny biokoridor NRBk rieka Topľa** – aluviálne lúky a zachovalé brehové porasty – vrbovo-topoľové spoločenstvá na prítokoch s prevahou jelše lepkavej. Nachádzajú sa tu nasledovné **evidované plochy prírodných biotopov**:

- lesné biotopy európskeho významu:
  - *bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy*
- travinno-bylinné biotopy európskeho významu:
  - *nižinné a podhorské kosné lúky,*
  - *vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach*
- travinno-bylinné biotopy národného významu:
  - *mezofilné pasienky a spásané lúky*

Návrh ÚPN obce Marhaň špecifikuje tzv. **ekologicky významné prvky, ktoré plnia funkciu prvkov M-ÚSES** (genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy). Špecifikovaných je 12 ekologicky významných prvkov (podrobnejšie kapitola 2.11. Sprievodnej správy a kapitola 5 Závaznej časti), na plochách ktorých sú identifikované najmä bylinné spoločenstvá a drevinová vegetácia.

1. Topľa s prítokmi. Výbežok rozsiahlejšieho lesného komplexu. Do značnej miery prirodzené, prevažne dubové lesy sú lokálne znehodnotené výskytom agáta, najmä v okrajových lemových spoločenstvách. V podraсте sa vyskytujú fragmenty pôvodných spoločenstiev.
2. Lužiansky (Marhaňský) potok. Prirodzene tečúci podhorský tok, bohato meandrujúci, s bohatými sprievodnými brehovými porastmi. V území priberá aj rovnako významné bohato vetvené ľavostranné bezmenné prítoky a krátky pravostranný prítok. Na potoku je vybudovaná sústava dvoch rybníkov.
3. Lúky v nive Tople. Pomerne intenzívne, čiastočne premenené lúčne porasty, ktorých význam je zvýraznený vzhľadom k tomu, že niva Tople je v širokom krajinnom segmente rozoraná.
4. Marhaňská hora. Komplex prevažne borovicových porastov s bukom, hrabom, brezou, lipou a ďalšími drevinami, ktoré majú v podraсте aspekt pôvodných bukových a bukovo-hrabových porastov.
5. Lužinská hora. Komplex starých prevažne borovicových porastov na aluviálnej terase Tople s bukom, hrabom, dubom letným, brezou, lipou, jaseňom, jelšou a ďalšími drevinami, ktoré majú v podraсте aspekt pôvodných bukových a bukovo-hrabových porastov.
6. Kršňava – Lužianka. Komplex prirodzených bukových a bukovo-hrabových porastov s brezou, jelšou, borovicou.
7. Pod úvozom – Paľova dolina. Malé plochy neintenzifikovaných trávobylinných porastov, extenzívne obhospodarovaných až opustených, zarastajúcich krovinami a náletovými drevinami.
8. Osičiny – Behanov – Uhliská – Krupšica. Rozsiahly komplex rôznorodých porastov, vo vyšších polohách prevažne bukových a bukovo-hrabových, v nižších polohách na strmších svahov s podielom borovice a prímiesou smrekovca, brezy, duba zimného, lokálne aj jelše.
9. Slatina. Bukové a bukovo-hrabové porasty s prímiesou brezy, borovice a smrekovca.
10. Dubina – Na Stričež. Zmes rôznorodých lesných porastov a porastov náletových drevín na strmých svahoch a úvozoch charakteru lesa, zložením a štruktúrou podobných oficiálnym lesným porastom. Prevláda v nich buk, dub, hrab a borovica.
11. Stráň. Plochy trávobylinných porastov medzi porastmi predchádzajúceho biotopu menej výrazne porastené drevinovou vegetáciou, najmä krovinami.
12. Mikolovica. Lesné porasty a porasty charakteru lesa v závere výraznej doliny prítoku Tople. Prevažne bukové a borovicové porasty s prímiesou hraba, brezy, osiky, jelše lepkavej a ďalších drevín.

V riešenom k.ú. obce sa nenachádzajú vyhlásené ani navrhované maloplošné chránené územia.

#### **Ochranné pásma podľa osobitných predpisov a chránené oblasti**

V k.ú. obce sa nachádzajú nasledovné ochranné a bezpečnostné pásma, ktoré obmedzujú a regulujú územný rozvoj:

- cesta III. triedy – 20 m od osi cesty mimo zastavaného územia obce,
- miestne komunikácie I. a II. triedy - 15 metrov od osi cesty,
- I. st. zdrojov pitnej vody,
- II. st. povrchového vodárenského zdroja,
- poľnohospodársky dvor – 100 m od objektov živočíšnej výroby,
- les – OP tvoria pozemky vo vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku,
- NKP – 10 m okolo budovy – predmetom je ochrana bezprostredného okolia nehnuteľnej kultúrnej pamiatky,
- NKP Kaštieľ Marhaň, Kaštieľ rod. Desseffwy – ochranné pásmo,

- evidované archeologické lokality.
- V zmysle § 30 leteckého zákona č.143/1998 Z.z. prerokovať s Dopravným úradom SR nasledujúce:
  - stavby a zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1, písmeno a),
  - stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú
  - 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1, písmeno b), zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods. 1, písmeno c),
  - zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1, písmeno d).

#### **Ochranné pásma zariadení technickej infraštruktúry**

- *Pre výkon správy vodného toku a vodných stavieb, alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (tými sú v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie) – zákon č. 303/2016 Z.z. o vodách:*
  - do 5 m široký nezastavaný manipulačný pás pozdĺž drobných vodných tokov,
  - 10 m od brehovej čiary pozdĺž vodohospodársky významnom toku Topľa,
  - odvodňovacie kanály: 5 m od brehovej čiary u kanála v otvorenom profile a 5 m od osi kanála v krytom profile.
- *Verejné vodovody a kanalizácie, zdroje pitnej vody, ako aj ostatné vodohospod. zariadenia (v zmysle zák.č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách):*
  - 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane,
  - 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm,
  - 6 m pre skupinový vodovod.
- *Ochranné pásma (v zmysle zákona o energetike č.251/2012 Z.z.) na ochranu elektro energetických zariadení:*
  - 10 m pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane, v lesných priesekoch 7 m,
  - zavesené káblivé vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu,
  - elektrické stanice s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.
- *Ochranné pásma (v zmysle Energetického zákona) na ochranu plynárenských zariadení*
  - 4 m pre plynovody a plynovodné prípojky o menovitej svetlosti do 200 mm,
  - 8 m pre technologické objekty (regulačné stanice, armatúrne uzly, zariadenia protikorozynej ochrany, telekomunikačné zariadenia, zásobníky a sklady Propán-butánu a pod.).
- *Bezpečnostné pásma (v zmysle zákona o energetike č. 251/2012 Z.z.)*
  - 10 m pri strednotlakových plynovodoch a prípojkách na voľnom priestranstve a v nezastavanom území,
  - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 Mpa a menovitou svetlosťou do 350 mm.

#### **Chránené územia– funkčné obmedzenie v zmysle príslušných zákonných ustanovení**

- Územie európskeho významu - sústava Natura 2000 SKUEV0936 - Horný tok Tople.
- Evidované svahové deformácie – potenciálne zosuvy zasahujú do strednej časti zastavaného územia – akákoľvek výstavba, či činnosť je podmienená geologickým posudkom a staticky primeraným zakladaním.
- Stredné radónové riziko – izoplochy zasahujú zastavané územie obce – vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia posúdiť podľa zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.
- Ložisko nevyhraneného nerastu Marhaň č. 4120 - tehliarska surovina (v správe ŠGÚDŠ BA).
- Najkvalitnejšie pôdy s kódom BPEJ – 0602005/5, 0605001/6, 0605031/6, 0614061/6, 0614062/6, 0656202/6, 0657205/6, 0657403/7, 0657405/7 a 0671212/6.
- Bývanie a školské zariadenia – príslušná izofona ekvivalentnej hladiny hluku od ciest – 40-60 dB(A) zabezpečujúca akustický komfort podľa Vyhl. MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení vyhlášky MZ SR č. 237/2009 Z. z.
- Príroda – celé územie leží v 1. a časť pozdĺž Tople v 2. st. ochrany podľa Zákona o ochrane prírody a krajiny.  
Zobrazenie vo výkrese č. 2 a 3.



**C.II.9 Obyvateľstvo**

demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi)

**C.II.9.1 Obyvateľstvo****Demografické údaje**

Rozbor demografických charakteristík je spracovaný na základe celoštátnych sčítaní ľudí, domov a bytov (r. 1980, 1991, 2011, 2021). Údaje z posledného sčítania v roku 2021 sú podľa Štatistického úradu SR. Doplňujúce údaje sú z OcÚ Marhaň.

Podľa SODB 2021 bol počet obyvateľov obce 952. Špecifickou skupinou obyvateľstva, ktorá sa výraznou mierou podieľa na priaznivom demografickom vývoji obce je rómska národnostná menšina. Podľa Atlasu rómskych komunít (2019) tvorí viac ako 20% obyvateľstva.

**Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2001 – 2021**

| rok sčítania         | 2001 | 2011   | 2021  |
|----------------------|------|--------|-------|
| počet obyvateľov     | 904  | 966    | 952   |
| prírastok obyvateľov |      | +62    | -14   |
| index rastu v %      |      | 106,86 | 98,55 |

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

V porovnaní s predchádzajúcou dekádou rokov došlo ku stagnácii populačného vývoja.

**C.II.9.2 Štruktúra obyvateľstva**

Veková štruktúra obyvateľstva obce Marhaň podľa SODB 2021

| Veková štruktúra obyvateľstva 0000 miest, podľa SOBR 2021 |                  |                          |                       |                             |                  |                                                   |
|-----------------------------------------------------------|------------------|--------------------------|-----------------------|-----------------------------|------------------|---------------------------------------------------|
| Rok                                                       | počet obyvateľov |                          |                       |                             | index starnutia* | hrubá miera prirodzeného prírastku (okres Prešov) |
|                                                           | Spolu            | vekové skupiny           |                       |                             |                  |                                                   |
|                                                           |                  | predproduktívny vek 0-14 | produktívny vek 15-64 | poproduktívny vek 65 a viac |                  |                                                   |
| 2021 abs.                                                 | 952              | 193                      | 611                   | 148                         | 76,7 %           | 1,0 ‰ za rok                                      |
| %                                                         | 100,00           | 20,27                    | 64,18                 | 15,55                       |                  |                                                   |

\*Index starnutia vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku (65+) pripadajúci na 100 osôb v predproduktívnom veku (0-4)

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Pri prognóze obyvateľov do roku 2040 sa vychádzalo z doterajšieho demografického vývoja v okrese Bardejov, celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii.

Podľa evidencie OcÚ k 31.12.2020 malo v časti obce Rómska osada nahlásený trvalý pobyt 214 obyvateľov, čo predstavuje 22 % z populácie celej obce (Atlas rómskych komunít uvádza o približne 30 obyvateľov viac), pričom k 31.12.2015 žilo v lokalite podľa evidencie OcÚ spolu 181 obyvateľov. Rómsku časť obce charakterizuje výrazne mladšia veková štruktúra populácie oproti priemeru zvyšku obce i priemeru Prešovského kraja i celej SR – zastúpenie detskej zložky na úrovni 41 %. Priemerný vek obyvateľov osídlenia je 22,0 roka.

Odhad vývoja počtu obyvateľov obce Marhaň do roku 2040 – variant so zohľadnením predpokladu vysokého rastu rómskej populácie

| rok              | 2025 | 2030 | 2040  | Index rastu |
|------------------|------|------|-------|-------------|
| počet obyvateľov | 980  | 996  | 1 028 | 107 %       |

Zdroj: vlastné výpočty

ÚPN navrhuje vo vzťahu k Zadaniu a uvedenej prognóze k r. 2040 prekročiť počet o cca 65 obyvateľov na **celkový počet 1 028 obyvateľov**. Dôvodom je disponibilita ponukových plôch a zvýšený záujem o výstavbu obyvateľmi aj mimo obce – blízkosť mesta Giraltovce.

### **Ekonomická aktivita**

Z celkového počtu obyvateľov obce tvorilo vyše 50% ekonomicky aktívnych osôb. Z hospodárskych odvetví najviac osôb pracovalo v priemyselnej výrobe a stavebníctve (odchádzajúci do zamestnania), obchode a službách. Obec poskytovala pracovné príležitosti prevažne v terciálnej sfére. Napriek tomu, že okres Bardejov bude patriť k okresom s najvyšším populačným potenciálom nevyhne sa problémom, najmä pokiaľ ide o vysoké zastúpenie obyvateľstva s nízkou vzdelanosťou úrovňou. Slabá profesijná štruktúra môže priniesť problémy na trhu práce a v konečnom dôsledku sa môže prejaviť vysokou nezamestnanosťou a nižšou životnou úrovňou.

ÚPD predpokladá nárast pracovných príležitostí v obci na celkový počet 90 miest a to prevažne v službách.

### **C.II.9.3 Hospodárske aktivity**

#### **Ťažba nerastných surovín, priemyselná výroba, energetika**

V k. ú. obce Marhaň je evidované ložisko nevyhradeného nerastu – tehliarskej suroviny. Ložisko je v správe ŠGÚDŠ Bratislava a v súčasnosti sa neťaží. V k.ú. obce sa nenachádzajú žiadne iné dobývacie priestory, chránené ložiskové územia, resp. prieskumné územia ([www.geology.sk](http://www.geology.sk)). Priemyselná výroba je v obci zastúpená stavebnými prevádzkami, pilou a spracovaním dreva - fy Gaja plus s.r.o., Pilex JM s.r.o.; obuvníctvom - fy Kaiser s.r.o a zámočníctvom. Obyvatelia, vzdelaní v technických profesiách dochádzajú za prácou v priemysle prevažne do okolitých väčších miest. V obci sú evidované malé podnikateľské subjekty, ktoré sa zaoberajú remeselnou činnosťou.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Rešpektuje sa ložisko nevyhradeného nerastu, drevovýroba, mechanizačné stredisko, sklady. Vo výrobnej zóne sa navrhuje plocha ľahkej priemyselnej výroby, služieb a skladov.

#### **Poľnohospodárstvo**

Podľa Štatistického úradu SR sa k roku 2009 v k.ú. obce nachádzajú poľnohospodárske pôdy (PP) o rozlohe 507 ha, z toho orná pôda tvorí 261 ha, záhrady 20 ha a trvalé trávne porasty 227 ha. V k.ú. obce sa nenachádzajú žiadne vinice, chmeľnice a ovocné sady. Podiel PP z celkovej rozlohy k.ú. obce je 49 %.

Poľnohospodárstvo prešlo v posledných rokoch náročným a zložitým procesom transformácie a privatizácie, ktorého cieľom bolo predovšetkým vyrovnanie majetkovoprávných vzťahov a postupný prechod na trhovú ekonomiku. V obci podniká poľnohospodársky subjekt PD ORAGRO V, s.r.o. Marhaň. Poľnohospodárska produkcia tohto subjektu je zameraná na rastlinnú výrobu, kde prevažuje produkcia obilnín (pšenica, jačmeň, ovos) a krmovín (ďatelina, kukurica, jarné strukovinovo-obilninové miešanky), ako aj chov hovädzieho dobytku (výroba mlieka) a kurčiat (OcÚ Marhaň, 2010). Na západnom okraji obce je vybudovaná sústava rybníkov napájaných z Lužianskeho potoka ktoré patria Slovenskému rybárskemu zväzu. Rybárskym revírom je i Topľa, ktorý obhospodaruje ORZ v Bardejove.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Štruktúru PP a poľn. výrobu v obci a areál kurína sa navrhuje zachovať. Východne od HD sa navrhuje kompostovisko a zberný dvor. Rybníky ÚPN-O navrhuje využívať aj pre rekreačné účely – člnkovanie, kúpanie.

#### **Lesné hospodárstvo**

Podľa Štatistického úradu SR lesné pozemky zaberali k roku 2009 spolu 436 ha, čo predstavuje 42 % z celkovej rozlohy k. ú. obce. Z lesných porastov prevládajú dubovo-hrabové lesy, pričom v západnej časti k. ú. obce sa nachádzajú jelšové lesy a vo východnej časti k. ú. obce bukové lesy. Svojím zložením a štruktúrou lesné porasty zodpovedajú prirodzenej lesnej vegetácii. Lesy v k. ú. obce sú zaradené do kategórie lesov hospodárskych. Sú v správe urbárskej spoločnosti - Združenia vlastníkov lesov a š.p. Lesy SR.

Lesy sú prenášané Poľovníckemu združeniu Dujava. Prevláda v nich srnčia a diviacia zver.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

ÚPN-O navrhuje zachovať existujúci stav.

#### **Služby**

**Maloobchod.** V obci sa nachádzajú dve predajne potravín, dve predajne textilu a dve pohostinstvá.

**Ubytovanie a stravovanie.** V obci sa nenachádzajú ubytovacie ani stravovacie zariadenia.

**Služby nevýrobné.** V obci sa nachádza jedno kaderníctvo v rodinnom dome.

**Služby výrobné a opravárenské.** V obci sa nachádza prevádzka opravy áut, drevovýroba a PD ORAGRO-V, s.r.o.

Návrh ÚPN-O Marhaň

Zvýšenie kvality a obchodu a služieb sa navrhuje využitím exist. RD formou polyfunkcie, využitím historickej koniarne a sýpky, využitím hospodárskeho dvora.

***Administratíva a verejná správa***

V obci sa nachádza Obecný dom, v ktorom sídli obecný úrad. Zamestnáva 3 pracovníkov, 1 koordinátorku pre rómske menšiny. Bankové a poštové služby pošta poskytuje s 3 pracovníkmi. Na území obce sa nachádza cintorín s domom smútku s kapacitou 50 stoličiek. Pri kostole je evanjelický farský úrad. Požiarna zbrojnica pri obecnom úrade je v dobrom stavebno-technickom stave. DHZ má 17 členov. Sídlo rím.kat. farského úradu je v obci Kurima, sídlo farského úradu evanjelickej cirkvi augsbugrského vyznania je v Hankovciach a gréckokatolíckej cirkvi je v Ortuťovej.

Návrh ÚPN-O Marhaň

Stav sa navrhuje zachovať.

**Občianske vybavenie**

***Školstvo a výchova***

V obci je samostatný objekt *dvojtriednej materskej školy* s celodennou prevádzkou, ktorú navštevuje 31 detí a má 3 pedagogických a 2 nepedagogických pracovníkov. MŠ má vlastnú kuchyňu a výtvarňu stravy. Kapacita predškolského zariadenia je postačujúca. Do predškolského zariadenia dochádzajú aj deti z obce Vyšný Kručov. Objekt je po čiastočnej rekonštrukcii vo vyhovujúcom stave. *Základná škola* sídlila v dvoch komplexoch, vzdialených od seba asi 1 km. V staršom komplexe boli ročníky 1.- 4. a v novšom komplexe sú ročníky 5.-9. V súčasnosti je nová Základná škola pre I. a II. stupeň s 1. – 9.ročníkmi, ktorú navštevuje 420 detí z obce ako aj z 11 okolitých spádových obcí. Zamestnáva 25 pedagogických pracovníkov. Škola má odborné učebne fyziky a chémie, práce s počítačom, prírodopisu, dielňu na kov na drevo a telocvičňu. V minulosti bola škola známa keramickou výrobou (keramika rod. Tomečkovcov). Od roku 1989 je škola známa počítačovou činnosťou. Má vlastnú kuchyňu so školskou jedálňou, ktorá má 3 zamestnancov. Objekt spolu s telocvičňou je po komplexnej rekonštrukcii.

Návrh ÚPN-O Marhaň

MŠ a ZŠ sa navrhuje zachovať.

***Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť***

V obci sa nenachádzajú žiadne zdravotnícke zariadenia, ani zariadenia sociálnych služieb. Tieto služby poskytuje zdravotné stredisko v obci Kurima a pozostáva z ambulancie praktického lekára pre dospelých, ambulancie pre deti a dorast a stomatologickej ambulancie, resp. obyvatelia dochádzajú za službami do mesta Bardejov.

Návrh ÚPN-O Marhaň

Bývalú ZŠ navrhuje ÚPN využiť pre dom sociálnej starostlivosti s kapacitou 50 miest.

***Kultúra***

V samostatnom objekte Obecného domu je obecný úrad spolu s kultúrnou sálou s kapacitou 200 stoličiek. Súčasťou je vybavená kuchyňa. Obecná knižnica eviduje cca 2 000 knižných jednotiek. V obci sú zastúpené aj organizácie Únie žien Slovenska, Matice Slovenskej a OZ Občan a miestna správa, ktoré zastrešujú aktivity v zmysle svojich celoslovenských stanov. Funguje tu aj dobrovoľný hasičský zbor.

Rímskokatolícky kostol sv. Michala bol postavený v r. 1921. Z priestorových dôvodov však začali v r. 1991 so stavbou nového, v ktorom bola konsekrácia vykonaná v roku 1996. V tom istom roku sa ukončili i rekonštrukčné práce na evanjelickom kostole klasicistickom z rokov 1811 - 1821, ktorý bol prestavaný zo starej modlitebne. Najbližší kostol pre gréckokatolícku cirkev je v Šašovej, Kožanoch a Ortuťovej. Farský úrad je v Ortuťovej. K svetským pamiatkam obce patrí zrenovovaný klasicistický kaštieľ z 1. tretiny 19. storočia a kaplnka neoklasicistická z roku 1890.

Dom smútku s kapacitou 50 stoličiek je v objekte bývalého rímskokatolíckeho kostola. Nad obcou je zriadený cintorín.

Návrh ÚPN-O Marhaň

Objekty a areály kultúrnej vybavenosti sa navrhuje zachovať, cintorín rozšíriť.

***Telovýchova a šport***

V obci sa nachádza športový areál, ktorý pozostáva z futbalového ihriska so šatňami a hygienickým zázemím. Je

vo vyhovujúcom stave. Vedľa neho je viacúčelové ihrisko. Stred obce krášlia tri rybníky, ktoré patria Slovenskému rybárskemu zväzu a slúžia nielen na rekreačné účely, ale aj k chov rýb.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Objekty športovej vybavenosti sa navrhuje zachovať.

#### **Rekreácia, turizmus a cestovný ruch**

Podľa Regionalizácie cestovného ruchu v Slovenskej republike (Ministerstvo hospodárstva, 2005) je obec Marhaň súčasťou Šarišského regiónu cestovného ruchu.

K.ú. obce predstavuje územie s priaznivými prírodnými podmienkami na celoročnú turistiku. Poloha obce umožňuje skombinovať návštevu Nízkyh Beskyd s možnosťou využitia turistických trás, ktoré sú vhodné na rodinné výlety, spoznávanie krás okolitej prírody počas celého roka. Rieka Topľa, vodné nádrže a rybníky v okolitých obciach sú výbornou príležitosťou na rybárčenie a člnkovanie. Lesy poskytujú výbornú príležitosť na hubárčenie. Okolie obce poskytuje možnosti pre rozvoj zimnej rekreácie a športov, letnej horskej a náučnej turistiky a cykloturistiky, ako aj možnosti poľovníctva (PHSR Mikroregiónu Stredná Topľa, 2006).

V k.ú. obce sa nenachádzajú žiadne ubytovacie zariadenia, turistické resp. rekreačné areály a lokality. Nenachádzajú tu tiež žiadne miestne, resp. regionálne turistické trasy a cyklotrasy. V obci je cca 15 neobývaných domov, z ktorých 5 sa využíva na individuálnu rekreáciu. Celkovo obec a jej okolie disponuje cca 20 funkčnými lôžkami. V špičke dominuje pasantská návštevnosť a pohybuje sa od 50 do 100 osôb.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Obec má predpoklady byť turisticky atraktívna. Umožňuje to jej poloha a dostupnosť uvedených širších turistických atraktivít. Futbalový areál navrhuje ÚPN doplniť o ďalšie športoviská a priestor pozdĺž Tople a okolo rybníkov dokončiť o plochy športovo oddychové. Dôvodom je budovania hlavného rekreačného prepojenia miest Bardejova a Giraltovce a priečnej osi Topľa – rybníky – hrobka – krajina nad obcou. Navrhuje kyslíkovú dráhu, kinolog. cvičiská a pod. Bývalý mlyn, koniareň a sýpku navrhuje pre CR a turizmus – ubytovňa – 20 lôžok, penzión – 30 lôžok a agroturist. centrum – 20 lôžok. Časť domového fondu navrhuje ÚPN ponechať na využitie pre rekreačné účely – ubytovanie na súkromí a ICHR. Celkovo predpokladá nárast dennej návštevnosti na celkových 100 osôb v lete a 30 v zime. Časť domového fondu sa navrhuje ponechať na využitie aj pre rekreačné účely – individuálne chalupy, ale aj ubytovanie na súkromí - penzióny a pod. S cieľom vytvorenia agroturistického sídla je nutné rozšírenie turistického vybavenia.

### **C.II.9.4 Doprava a technická infraštruktúra**

#### **Cestná doprava, cesty III. triedy**

Riešené územie obce Marhaň spadá do časti mikroregiónu Stredná Topľa, ktorý sa nachádza v okrese Bardejov. Na nadradenú cestnú sieť je obec Marhaň napojená sieťou ciest III. triedy. Zastavaným územím obce Marhaň vedú trasy ciest III. triedy:

- cesta III/3533 so smerom Bardejov - Kučín – Marhaň – Giraltovce,
- na cestu III/3533 sa v centrálnej polohe obce napája cesta III/3509 so smerom na Porúbku – Bardejov a cesta III/3502 so smerom z obce Marhaň na Koprivnicu,
- cesta III/3533 je v úseku od križovatky ciest III. triedy v obci do smeru Kurima vybudovaná s nevyhovujúcimi šírkovými parametrami a jej dopravnú záťaž preberá cesta III/3509.

V zmysle ÚPN Prešovského samosprávneho kraja je cesta III/3533 v úseku Bardejovská Nová Ves - Kučín - Marhaň - Giraltovce z dôvodu očakávaného rozvoja osídlenia, ale hlavne turisticko-rekreačnej dopravy v smere Nowy Sacz (kúpele Krynica) - Bardejov - Bardejovské kúpele - Giraltovce - smer Domaša, prípadne Zemplínska Šírava, navrhované na homogenizáciu. Cesta vyžaduje preložky kritických úsekov prieťahov sídiel, vrátane obce Marhaň. Vzhľadom na dopravnú záťaž, ktorá je vedená centrom obce jej tesnou obostavanosťou rodinnými domami pozdĺž úseku cesty III/3533 a cesty III/3509 a z dôvodu očakávaného rozvoja osídlenia, ale hlavne turisticko-rekreačnej dopravy – v zmysle ÚPN PSK, má opodstatnenie návrh preložky ciest III. triedy mimo obytné územie obce Marhaň. V ÚPN PSK je navrhovaná preložka cesty III/3533 východne od intravilánu obce.

#### **Miestne cesty**

Pre dopravnú obsluhu uceleného zastavaného územia obce je zrealizovaný kapacitne nepostačujúci systém obslužných ciest so šírkou vozovky cca 3,0 až 5,0 m. Cesty v mnohých úsekoch nepostačujú pre obojsmernú premávku bez možnosti rozšírenia vzhľadom na tesnú obostavanosť uličného priestoru. Obslužné a prístupové cesty radíme do funkčnej triedy C3.

### **Účelové cesty**

Polné cesty nadväzujú na miestne komunikácie, resp. na cestu III. tr. a sú to vyjazdené, zemité vozovky šírky cca 2,5-3,0 m slúžiace hospodárskym účelom. Tieto cesty nie sú zrealizované v zmysle príslušných noriem a nemajú zásadný význam v dopravnom systéme obce.

### **Pešie a cyklistické komunikácie**

Pozdĺž ľavej strany cesty III/3533 a III/3509 v smere jazdy Bardejov – Gíraltovce je vybudovaný asfaltový chodník pre peších. V ostatnej časti obce nie sú vybudované pešie chodníky. Pre tento účel sa využíva vozovka miestnych komunikácií a pridružený uličný priestor.

### **Parkovacie a odstavné plochy**

Pre potreby občianskej vybavenosti sú v obci zriadené tieto parkovacie plochy: sústredená parkovacia plocha v centre obce pri nákupnom stredisku, kaštieli, výrobní a obecnom úrade je parkovisko o možnosti zaparkovania pre cca 30 automobilov, parkovisko má neusporiadaný systém radenia motorových vozidiel; samostatná parkovacia plocha pri obecnom úrade a kultúrnom dome, parkovisko o kapacite 10 státí; parkovisko pri kostole o kapacite 4 státia; parkovisko pri cintoríne o kapacite 5 státí. Iné parkovacie plochy pre potreby občianskej vybavenosti nie sú zriadené, parkuje sa pozdĺž ciest a na plochách zelene uličného priestoru. V severozápadnej polohe obce sú vybudované tri bytové domy. Súčasťou jedného bytového domu je 6 garáží. Ostatné bytové domy nemajú garáže, vozidlá parkujú na spevnených plochách a obslužných komunikáciách. Obyvatelia bývajúci v rodinnej zástavbe si stavajú garážové státa podľa potreby na parcelách pozemkov alebo sú súčasťou domov

### **Autobusová doprava**

Obec je na sieť pravidelnej verejnej autobusovej dopravy napojená prostredníctvom šiestich prímestských liniek, ktoré premávajú po cestách III triedy: 701404 so smerom Bardejov-Kožany-Gíraltovce, 701406 so smerom Bardejov-Poliakovce-Porúbka-Marhaň-Gíraltovce, 713405 so smerom Vranov n/T-Gíraltovce-Bardejovské kúpele, 712454 so smerom Gíraltovce-Kochanovce-Stuľany-Raslavice, 712455 so smerom Gíraltovce-Marhaň-Vyšný Kručov-Lopúchov-Raslavice, 712456 so smerom Gíraltovce-Vyšná Voľa-Bardejov. Obojstranné autobusové zastávky na zberných komunikáciách nemajú vybudované samostatné zastavovacie pruhy. Autobusy zastavujú priamo v jazdnom pruhu vozovky a sú prekážkou v plynulosti cestnej premávky. Uličné priestory sú dostatočnej šírky na ich realizáciu. Zastávky sú jednostranne vybavené prístreškami pre cestujúcich. Autobusová zastávka s názvom ZŠ je označená iba označovníkom a križovatkou miestnych komunikácií s cestou III/3509 slúži ako obrátisko pre školské spoje. Dochádzková vzdialenosť na zastávky nie je väčšia ako 500 m čo je v súlade s STN 73 6110.

### **Železničná a letecká doprava**

Cez obec ani cez jej kataster neprechádza železničná trať. Najbližšia železničná stanica je v meste Bardejov. V k.ú. obce sa nenachádza žiadne civilné letisko ani letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve, do k.ú. nezasahujú ochranné pásma letísk. Najbližšie letisko je v Košiciach.

### Návrh ÚPN-O Marhaň

Pre zabezpečenie rozvoja dopravy a dopravných vzťahov sa v obci navrhuje:

- Rešpektovať trasy ciest III/3533, III/3509 a III/3502 v zastavanom aj mimo zastavaného územia.
- V zmysle ÚPN PSK rešpektovať modifikovaný koridor pre preložku cesty III/3533 mimo zastavané územie.
- Chrániť koridor pre západnú preložku cesty III/3533 podľa návrhu ÚPN-O a zabezpečiť, aby teleso cesty nezasahovalo do územia európskeho významu SKUEV0936 Horný tok Tople.
- Za hlavnú zbernú cestu obce považovať prieťah cesty III/3533, ktorá bude plniť funkčnú triedu B3.
- Pozdĺž zberných ciest zrealizovať v zastavanom území obce chodníky, aspoň jednostranne, min. šírky 2,0 m, čo umožňuje voľná šírka uličného priestoru.
- Existujúce miestne obslužné cesty radiť do funkčnej triedy C3 s ich postupnou prestavbu v zmysle STN 73 6110.
- Návrh nových miestnych ciest prepojených na existujúcu sieť miestnych ciest a cesty III. triedy riešiť až na základe dopravno-inžinierskeho posúdenia širkových parametrov existujúcich miestnych ciest. Novú výstavbu v západnej lokalite je podmienená prestavbou poľnej cesty na miestnu cestu s parametrami v zmysle ukazovateľov STN 73 6110 a STN 73 6102.
- Priemyselnú zónu na južnom okraji obce dopravne sprístupniť na cestu jednou obslužnou komunikáciou, aby sa minimalizoval počet pripojení na cestu III. triedy.
- Pri realizácii nových lokalít IBV v blízkosti cesty III. triedy dodržať pásmo hygienickej ochrany pred negatívnymi účinkami dopravy, resp. zaviazat' investorov na vykonanie takých opatrení na stavbách, ktoré budú eliminovať tieto nežiadúce účinky. Voči správcovi cesty nebude možné uplatňovať požiadavku na realizáciu protihlukových, prípadne iných opatrení, pretože negatívne účinky z dopravy sú v čase realizácie stavieb známe.
- V lokalitách IBV, ktoré budú dopravne sprístupnené výstavbou nových miestnych ciest, podmieniť kolaudáciu stavieb kolaudáciou týchto ciest.

- Slepou ukončené cesty ukončiť obrátkom.
- Miestnu cestu vedúcu k cintorínu, ktorá je široká, cca 3,0 m bez možnosti rozšírenia z dôvodu tesnej obostavanosti vybaviť výhybkami pri vjazdoch na parcely rodinných domov.
- Dopravné napojenie miestnych obslužných ciest na existujúci komunikačný systém riešiť tak, aby boli dodržané rozhládové pomery v križovatkách v zmysle ukazovateľov STN 73 6110.
- Vymedziť turistickú cyklo-cestičku s prepojením na rybníky, vodnú nádrž Dubinné a pozdĺž ciest do obcí Lascov, Kurima a Harhaj.
- Parkovacie plochy pri cestách III. triedy realizovať fyzickým oddelením od jazdného pruhu cesty III. triedy a organizáciu dopravy riešiť tak, aby bol zabezpečený jeden vstup a výstup z parkoviska, kolmé státi pri ceste III. triedy s cúvaním do jazdného pruhu cesty nie sú pri cestách III. triedy prípustné.
- Potreby parkovacích a odstavných stojísk obyvateľov bývajúcich v rodinnej zástavbe, v zmysle STN 73 6110/Z1 zabezpečiť na každom pozemku pre rodinný dom 2 státi.
- Parkovacie stojiská zabezpečiť na pozemkoch stavebníka - investora, čím nebude dochádzať k nežiadúcemu parkovaniu vozidiel na cestách v uličnom priestore. Pri spresnení kapacít účelových jednotiek, spracovať výpočet potrieb statickej dopravy v zmysle ukazovateľov STN
- Na sústreďených parkovacích stojiskách realizovať ich povrchovú úpravu zo zatravnovacích panelov - ekoraster a v zmysle STN 73 6110 vysadiť vzrastlé stromy v pomere 1 strom na 4 stojiská.
- Na zastávkach PAD zrealizovať obojstranne samostatné zaraďovacie pruhy – zálivy v zmysle technických parametrov STN 73 6425.
- Autobusové zastávky zrealizovať tak, aby zastávkové niky boli odsadené a medzi nimi v smere jazdy bol priechod pre chodcov.
- Na zastávkach vybaviť spevnené čakacie priestory pre cestujúcich s bezbariérovou úpravou a prvkami pre imobilných a nevidiacich.

Zobrazenie vo výkrese č. 2 a 3.

#### **Zásobovanie pitnou vodou**

Obec Marhaň nemá vybudovaný verejný vodovod. Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou je individuálne z vlastných alebo skupinových zdrojov vody. Ako zdroje vody slúžia prídometné studne vybavené čerpadlami na dopravu vody do bytov. Voda v studniach nevyhovuje požiadavkám normy na pitnú vodu a v suchých obdobiach nepostačuje. Obecny úrad, MŠ, kostol, nákupné stredisko, kaštieľ, obchody a výrobnia (Kaiser) sú zásobované vodou taktiež z vlastných studní. Areál ZŠ, BD a PD má vlastný systém (jímka, studňa s oplotenými OP I°, ČS a VDĽ). Osada má vlastný systém - zdroj (studňa), ČS i rozvod. Väčšia časť k.ú. leží v OP II° povrchových vodárenských zdrojov – pitná voda.

#### **Návrh ÚPN-O Marhaň**

ÚPN rieši vývoj počtu obyvateľstva z 963 na 1 028, teda nárast o cca 65 obyvateľov k roku 2040. Objem prírastku sa vypočíta podľa vyhlášky MŽP č. 684/2006, ktorá stanovuje potrebu pitnej vody pre domácnosti s lokálnou prípravou teplej úžitkovej vody v množstve 135 l/osobu/deň a na občiansku vybavenosť v množstve 15 l/osobu/deň. Vyhláška umožňuje znížiť vypočítanú potrebu vody o 25 % ak sú v každom dome osadené vodomery.

*Celková potreba pitnej vody k roku 2040 spolu  $Q_p = 1\,028 \times (135 + 15) \times 0,75 = 115\,650 \text{ l/deň} = 15,65 \text{ m}^3/\text{deň} = 1,33 \text{ l/s}$ ,*

*Posúdenie hlavných kapacít vodovodu v r.2040:*

- zdroje pitnej vody potrebu  $Q_m = 2,14 \text{ l/s}$  nepokryjú, preto ÚPN navrhuje napojenia obce na skupinový privádzač Giraltovce – Bardejov (podľa ÚPN-PSK),
- trasu privádzača modifikuje pozdĺž VTL plynovodu z dôvodu nižších investičných nákladov,
- potrebu akumulácie vody  $Q_m = 185,04 \text{ m}^3/\text{deň}$  ÚPN navrhuje novým vodojemom na kóte 250 m n.m., o kapacite 200 m<sup>3</sup>.

Návrhy riešenia sú vyznačené na výkrese č.4.

#### **Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd**

Odpadové vody z územia obce sú odvádzané a zneškodňované oddelene podľa ich pôvodu. Povrchové vody atmosférického pôvodu zo striech, dvorov, komunikácií a príslušného terénu voľne odtekajú priekopami vedľa komunikácií do Lužianskeho potoka pretekajúceho obcou. Odpadové vody z domácností – splašky, sú odvedené do prídometných žump, kde vyhnívajú a po čase sa vyvážajú na polia. Podobne sú vybavené aj verejné budovy. Areál ZŠ a skupina BD je napojená na septik zašústený do Lužianskeho potoka. Podstatné zmeny zabezpečí len riešenie kanalizácie a čističky odpadových vôd.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Nahradenie žump a septikov sa navrhuje obecnou splaškovou kanalizáciou spoločnou s obcou Lascov, kde je plánovaná spoločná ČOV. Jej kapacitu do r. 2040 sa navrhuje na 1 100 (Marhaň) + 600 (Lascov) EO. Vetvy DN 250 sú plánované v uliciach. Do doby zrealizovania splaškovej kanalizácie je nutné zachovať záchyt produkovaných splaškových vôd z pozemkov rodinných domov a BD a OV vo vodotesných žumpách a zmluvne zabezpečiť ich vývoz na funkčnú ČOV, ktorá je technologicky a kapacitne vyhovujúca na zneškodnenie žumpových vôd.

Návrh riešenia je vyznačený vo výkrese č.4.

#### **Zásobovanie elektrickou energiou**

Katastrom obce Marhaň prechádzajú nasledovné vysokonapäťové (VN) nadzemné vedenia:

- 22 kV vedenie VN 229 Bardejov – Gíraltovce,
- 22 kV prípojky k trafostaniciam.

Vedenia sú zakreslené vo výkrese č. 5, vrátane ochranných pásiem, zabierajúcich pásy územia v šírke 21 m, ako trvalé bremeno verejnoprospešných objektov na pozemkoch vlastníkov. Obec je zásobovaná elektrickou energiou z VN vedenia č. 229 napájaného zo 110/ 22 kV ES Bardejov s možnosťou zásoku zo 110/ 22 kV ES Svidník. Distribúciu elektriny na riešenom území zabezpečujú trafostanice (DTS) v počte 6, z ktorých 5 DTS zásobuje obec a 1 TS hospodársky dvor PD.

Maloodber obyvateľov zabezpečujú trafostanice TS 01 - 05 so spoločným výkonom 1 220 kVA, čo pre 221 napojených domov dáva podielový výkon 5,5 kVA/ dom. Smernica č. 2/ 82 určuje primeraný výkon pre plynofikované obce vo výške 1,5 kVA/ dom. Podľa uvedeného, porovnanie podielového výkonu ukazuje, že inštalovaný 1 220 kV transformačný výkon má rezervy na napájanie ďalšej novej zástavby v obci.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Rozvodnú sieť v obci navrhuje ÚPN rekonštruovať, vrátane domových prípojek a uložená do zeme. ÚPN rieši rozvoj obce do roku 2040 výstavbou 77 b.j. z toho 5+1 BD so 44 b.j., čo spolu za obec 317 b.j. Rozvojová zástavba bude napojovaná na najbližšie distribučné trafostanice, nakoľko majú dostatočnú výkonovú rezervu – cca 100 %. Vzhľadom na priestorové rozloženie navrhovanej zástavby RD a BD je možné doplnenie systému. Návrh napojenia jednotlivých lokalít na elektrickú rozvodovú sieť je zobrazený na výkrese č.5.

#### **Zásobovanie plynom a teplom**

Obec Marhaň je plynofikovaná od roku 1996, kedy boli v obci kolaudované uličné plynovody a napojení prví odberatelia plynu. Zásobovanie obce zabezpečuje regulačná stanica plynu RS 1 200 m<sup>3</sup>/ hod pri ihrisku. Je napojená na VTL distribučný plynovod DN 200 PN 0,4 MPa Gíraltovce – Bardejov, prípojkou DN 100 PN 0,4 MPa. Od regulačnej stanice je vedená STL distribučná sieť s PN do 300 kPa a NTL distribučná sieť s PN do 2,1 kPa. Miestna distribučná sieť je budovaná z materiálu OCL. Rozvody idú pozdĺž miestnych komunikácií a umožňujú priame napojenie domov prípojkami. Odber plynu je cez domový regulátor plynu STL/ NTL každého odberateľa. Ulice NTL majú uličný regulátor plynu na začiatku úseku.

Počet odberateľov plynu stagnuje. Obec má potenciál rastu počtu odberateľov v počte 34 nenapojených domácností. Spotreba plynu obyvateľstvom klesá, ako v celkovom množstve, tak v priemere na jedného obyvateľa. V domácnostiach šetria plynom v dôsledku jeho zdražovania. Odbery v občianskej vybavenosti klesajú podobne ako u obyvateľstva. V obci je jeden veľkoodberateľ, ktorého odber plynu stagnuje na nízkej úrovni 48 – 50 tis. m<sup>3</sup>/rok.

Teplu potrebné pri varení, na ohrev vody a na vykurovanie sa v obci zabezpečuje individuálne, ako v domoch a bytoch, tak aj v objektoch občianskej vybavenosti. Najväčšia spotreba tepla je pri vykurovaní, ktorého efektívnosť závisí od spôsobu vykurovania a od tepelného zdroja. Na základe analýzy je ročná spotreba tepla obyvateľstvom v rozmedzí 22 – 60 GJ na jeden byt resp. dom. Najväčšia spotreba tepla je z plynu v rodinných domoch 60 GJ/ dom/ rok, ktorá zabezpečuje teplo v 2 – 3 izbách, ale nedosahuje spotrebu 100 GJ, ktorá zabezpečí tepelnú pohodu v celom dome. Nižšia je spotreba tepla v domoch s kachľami a pecami a najnižšia spotreba 22 GJ/ dom je z dreva, ktorá zabezpečí teplo v 1 – 2 miestnostiach, ako je to na vidieku zvykom. Spotreba tepla v objektoch OV vykurovaných plynom je primeraná veľkosti objektov.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Pri stanovení budúcich odberov sa vychádza zo zisteného konkrétneho ukazovateľa doterajšej spotreby plynu na jedného odberateľa. Systém bude výhľadovo vyhovovať. V nových uliciach ÚPN navrhuje STL rozvody a ostatné RD v prielukách navrhuje napojiť na existujúce uličné rozvody. Návrh napojovania jednotlivých lokalít na plynovodnú sieť je zobrazený na výkrese č. 5.

Spotreba tepla v obci k roku 2040 bude stabilizovaná. Zásobovanie teplom v obci zostane aj v budúcnosti individuálne ako doteraz. Časom sa presadia efektívnejšie spôsoby vykurovania a nové zdroje tepla aj na tradičné palivá, ako bioplynové generátory tepla, tepelné čerpadlá a solárne panely. Budovy budú menej náročné na spotrebu, nakoľko od r. 2021 sú všetky nové budovy zaradené do energetickej tr. A0. Tým sa bude znižovať i predpokladaná spotreba tepla. Cieľom modernizácie bude znižovanie spotreby palív pri dosahovaní optimálnej pohody v bytoch a domoch v obci.

#### **Telekomunikácie, rozhlas a televízia**

Obec Marhaň je súčasťou Regionálneho technického centra – východ Slovak Telecomu v primárnej oblasti 054 Bardejov. Telefónni účastníci v obci sú pripojení na miestnu automatickú ústredňu (ATU) miestnou sieťou. Ústredňa je kapacitne dimenzovaná na zabezpečenie všetkých požiadaviek na jednotlivé telekomunikačné služby v danom obvode. Telefónne rozvody v obci sú vedené závesnými káblami na drevených podperných bodoch po krajniciach miestnych komunikácií. Rozvodná sieť pokrýva celú obec a umožňuje pripojenie každého domu priamo prípojkou. Prípojky sú prevedené jednotlivito, alebo viac prípojek z jedného stĺpa, pomocou združovacieho zariadenia PCM. Podľa programu telekomunikácií majú byť vonkajšie závesné káble uložené do zeme. Za týmto účelom sú v územnom pláne rezervované koridory po okrajoch komunikácií v trasách terajších závesných káblov, vrátane trasy pripojovacieho kábla obce. Signálmi mobilných telefónov je územie obce pokryté zo základňovej stanice pre Orange aj Telekom pri obci Vyšný Kručov. Poštové služby pre obec Marhaň zabezpečuje miestny poštový úrad.

Obec má v prevádzke miestny rozhlas s ústredňou v budove Obecného úradu. Rozvodná sieť pokrýva celú obec. Vedenie je z holých vodičov na vlastných oceľových stĺpoch, na ktorých sú upevnené aj reproduktory. Rozvody idú pozdĺž komunikácií. Počuteľnosť rozhlasu v celej obci je dobrá. Slovenský rozhlas na území obce má dobrý príjem na všetkých vlnách a frekvenciách. Možný je príjem komerčných domáчих aj zahraničných vysielateľov. Signály Slovenskej televízie aj komerčných televízií zabezpečuje TV vysielateľ Dubník v okrese Prešov. Príjem TV programov je individuálnymi anténami jednotlivých koncesionárov. Pribúdajú aj individuálne parabolické domové antény na príjem digitálnych televíznych programov zo satelitov.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Do roku 2040 ÚPD navrhuje uloženie optického kábla do zeme pre prenos všetkých dát v obci.

### **C.II.9.5 Odpadové hospodárstvo**

#### **Skládky a environmentálne záťaž**

V predmetnom území sú evidované skládky odpadu:

- Skládka s ukončenou prevádzkou - registračné číslo 4903,
- Pravdepodobná environmentálna záťaž BJ (024) skládka TKO, navrhovaná na zrušenie (zobr. vo výkresoch č. 2 a 3).

#### **Komunálny odpad**

Produkcia odpadov je evidovaná v bývaní a službách. V obci je zavedený separovaný zber skla a plastov. Odvoz triedeného odpadu, bielej a čiernej techniky zabezpečuje Mestský podnik služieb Giraltovec. Problémové zložky komunálneho odpadu sú odstraňované následným odpredajom oprávnenej spoločnosti na základe zmluvy. Všeobecný odvoz odpadu je zabezpečený zmluvne prostredníctvom spoločnosti KOSIT, a.s.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

ÚPN-O navrhuje zberný dvor pre TKO a kompostovisko (separácia biologicky rozložiteľného odpadu). Odvoz triedeného odpadu, bielej a čiernej techniky a problémových zložiek odpadu je zabezpečený v intervale raz ročne. Odpady vznikajúce výkonom predmetu podnikania je producent povinný zhodnocovať sám, resp. treťou osobou, alebo odovzdaním osobe oprávnenej nakladať s odpadmi podľa zákona o odpadoch. V súčasnosti takéto odpady vznikajú v malých prevádzkach, kde je žiaduce využívať najlepšie na trhu dostupné technológie šetriace prírodné zdroje a zhodnocujúce vlastný odpad, ale aj odpad zo širšieho okolia. Dôležité je zavádzať technológie predchádzajúce vzniku odpadu, resp. obmedziť ich tvorbu. Zariadenia pre podnikanie vo vlastných účelových stavbách a priestoroch nesmú negatívne ovplyvňovať susedné stavby a životné prostredie. Nakladanie s odpadom v budúcnosti realizovať podľa Plánu odpadového hospodárstva obce a okresu Bardejov.



## **C.II.10 Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská**

**V Zozname nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok** sú zapísané tieto NKP:

- Kaštieľ rod. Dessewffy, č. ÚZPF 222, č. parc. 98
- Mohylník, č. ÚZPF 1846 (v k.ú. Marhaň a k.ú. Kučín)
- Krypta rod. Dessewffy, č. ÚZPF 4147, č. parc. 499/2

Kaštieľ rod. Dessewffy má vyhlásené ochranné pásmo NKP, ktoré rozhodnutím č. PU-04/262-2/1415/HAB zo dňa 19. 02. 2004 vyhlásil Pamiatkový úrad Slovenskej republiky. Ochranné pásmo NKP bolo vyhlásené z dôvodu jedinečnosti objektu a za účelom zachovania dominantnosti kaštieľa a jeho okolia v súvislosti s jeho urbanisticko-krajinárskym zázemím. Kaštieľ je dokladom architektonického a stavebného vývoja v tomto regióne, je zároveň typickým príkladom vidieckeho šľachtického sídla s parkom a hospodársko-technickým zázemím.

Objekt bývalej Koniarne nachádzajúci sa v ochrannom pásme NKP – Kaštieľ je vytypovaný na vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku a na zápis do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu.

Akákoľvek stavebná činnosť na pozemkoch týchto NKP je možná v zmysle § 32 a § 27 pamiatkového zákona len na základe rozhodnutia Krajského pamiatkového radu Prešov. V súlade s ust. § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu 10 m od NKP - 10 m sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak je nehnuteľnou NKP stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou NKP aj pozemok.

**V Evidencii archeologických lokalít** Krajský pamiatkový úrad Prešov eviduje nasledovné lokality:

1. Neznáma lokalita v údolí potoka Čelesin – bronzový depot zo zbierky grófa P. Dessewffyho z doby bronzovej až halštatskej.
2. Les Marhanka – medzi kótami 307–314 – reťazec 13 mohylových násypov – pohrebisko Kultúry východoslovenských mohýl z neskorej doby kamennej – eneolitu; – medzi kótami 314–425 – ďalšia skupina 32 tak isto datovaných mohylových násypov.
3. Severo–severovýchodne od obce, medzi kótami 314 a 425 – na hrebeni vrchu boli zistené mohylové násypy Kultúry východoslovenských mohýl z neskorej doby kamennej – eneolitu.
4. Poloha Čapľanky, severne od obce – sídliskové nález z neskorého stredoveku (14. –15. stor.).
5. Poloha Lysá hor, kóta 331,2 – nálezisko štiepanej kamennej industrie z praveku.
6. Poloha Les Krupšica – nálezisko viac ako 40 mohylových násypov Kultúry východoslovenských mohýl z neskorej doby kamennej – eneolitu.
7. Poloha Osičná – kóta 420,0 – v okolí kopca i na jeho vrchole zistených spolu 10 mohylových násypov z neskorej doby kamennej – eneolitu (Kultúry východoslovenských mohýl).
8. Poloha Krivá, kóta 255,0 – 250 m severovýchodne od kopca je evidované nálezisko zo staršej až neskorej doby kamennej.
9. Historické jadro obce – územie s predpokladanými archeologickými nálezmi z obdobia stredoveku až novoveku (prvá písomná zmienka o obci k roku 1277).
10. Severne od intravilánu obce, medzi ľavým brehom Tople a Lužianskym potokom - kamenná industria zo staršej doby kamennej (gravettien).“

Archeologické lokality č. 2, 3, 5, 6, 7 sú súčasťou NKP – Mohylník (ÚZPF 1846/1).

### Návrh ÚPN-O Marhaň

Rešpektuje národné kultúrne pamiatky a objekt bývalej Koniarne vytypovaný na vyhlásenie za NKP, navrhuje obnovu parku pri kaštieli, rešpektuje archeologické lokality, navrhuje k pamätihodnostiam obce zaradiť zaniknutý kaštieľ rod. Hohenlohe, obidva kostoly (rím.- kat. a ev.a.v.), Božie muky, križe, mlynský náhon, sýpka, park pri kaštieli, bývalá základná škola.

## **C.II.11 Paleontologické náleziská a významné geologické lokality**

*napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie*

Nevyskytujú sa.

### **C.II.12 Iné zdroje znečistenia**

*hlukové pomery, vibrácie, žiarenie*

Líniovým zdrojom hluku od automobilovej dopravy v obci je cesta III. triedy. Východiskovým podkladom pre výpočet hluku bola intenzita dopravy na rok 2030-35, zloženie dopravného prúdu a sklonové pomery nivelety komunikácie. Výpočet hluku bol prevedený podľa "Metodických pokynov SK-VTIR" z roku 1984, v miere podrobnosti pre ÚPN. Pre obytné útvary stanovuje vyhláška Vyhl. MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hluku, infrazvuku a vibrácii a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácii v životnom prostredí v znení vyhlášky MZSR č. 237/2009 Z.z. najvyššie prípustnú hodnotu ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete max.  $L_{Aeq}$  60 dB(A) cez deň a v noci  $L_{Aeq}$  40 dB(A). Táto bude v obci v návrhovom období dosiahnutá vo vzdialenostiach uvedených v tabuľke kapitoly č. B.II.4 podľa konkrétnej cesty III. tr. a to obojstranne od osi cesty III. triedy. V strednej, okrajovej časti zastavaného územia je evidované nízke až stredné radónové riziko, ktoré zasahuje obytné územia.

#### Návrh ÚPN-O Marhaň

Zástavba RD a BD je navrhovaná mimo ekvivalentnú hladinu hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete max.  $L_{Aeq}$  60 dB(A). Nenavrhujú sa rozvojové zámery, ktoré by spôsobili zhoršenie hlukových pomerov. Návrhom funkčných tried a kategórií miestnych komunikácií sa vytvárajú územnotechnické podmienky na elimináciu hluku.

Rešpektuje sa územie so stredným radónovým rizikom, ktoré zasahuje východnú okrajovú časť zastavaného územia obce (vyznačené vo výkrese č. 2; podmienky stavebného využitia sú uvedené v záväznej časti ÚPN-O Marhaň).

Na území obce sa nenachádzajú iné špecifické zdroje znečistenia, spôsobujúce hluk, prach, vibrácie a žiarenie. V návrhu ÚPN-O obce s lokalizáciou takýchto zdrojov neuvažuje.

### **C.II.13 Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov**

ÚPN-O Marhaň navrhuje riešenie hlavných environmentálnych problémov obce:

- zabezpečenie ochrany podzemných vôd výstavbou obecnej kanalizácie
- rešpektovanie zaplavovaného územia  $Q_{100}$  ročnej veľkej vody Tople
- rešpektovanie ochranných a bezpečnostných pásiem dopravnej a technickej infraštruktúry
- rešpektovanie ochranných pásiem lesných pozemkov
- odstránenie dopravných závad v obci
- dobudovanie chodníkov pozdĺž ciest, výstavba cyklistických komunikácií
- rešpektovanie výrobných plôch (poľnohospodárskych – kurín) a (nezávadnej priemyselnej výroby, služieb a skladov)
- v súvislosti s rozvojom bytovej výstavby zabezpečenie plôch zariadení obč. vybavenia (dom sociálnej starostlivosti, komunitné centrum), využitie historických pamiatok pre cestovný ruch (koniareň, mlyn), polyfunkčné využitie rod. domov
- celková revitalizácia funkčných plôch obce, vrátane rozšírenia športového areálu a zatraktívnenie rybníkov
- rešpektovanie krajinoekologických opatrení
- maximálne rešpektovanie územia NATURA 2 000 - SKUEV0936 Horný tok Tople a NRBk Topľa bez výstavby a zásahov
- ochrana evidovaných biotopov európskeho a národného významu
- rešpektovanie územia so skládkou odvezenou a návrh zrušenia environmentálnej záťaže
- rešpektovanie evidovaných zosuvných území (svahové deformácie) ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) Vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii (nachádzajú sa mimo zastavaného územia)
- rešpektovanie stredného radónového rizika. vhodnosť a podmienky jeho stavebného využitia posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia. Obytné stavby alebo stavby s pobytoвыми miestnosťami na pozemkoch s vyšším ako nízkym radónovým rizikom musia byť chránené proti prenikaniu radónu z geologického podlažia (§ 47 odst.6 uvedeného zákona)
- vymedzenie plochy pre kompostovisko a zberný dvor.

### **C.III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti**

*(predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie*

#### **C.III.1. Vplyvy na obyvateľstvo**

*(počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce /napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy*

V riešení Návrhu ÚPN-O sa nenavrhujú také riešenia, ktoré by predstavovali riziká ohrozenia zdravotného stavu obyvateľstva, ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady alebo narušovali pohodu a kvalitu života resp. stav životného prostredia. V riešení ÚPN-O sú návrhy, u ktorých sa predpokladá zlepšenie kvality životného prostredia v obci a zvýšenie kvality života obyvateľov obce a jeho návštevníkom. Sú to predovšetkým návrhy na odstránenie negatívnych vplyvov na obytné prostredie v oblasti dopravy, technickej infraštruktúry, environmentálnej infraštruktúry, vytvorenia podmienok pre oddych a rekreáciu a návrh opatrení na revitalizáciu urbanizovaného a krajinného prostredia.

V rámci riešenia ÚPN-O Marhaň sa navrhujú nasledovné rozvojové zámery, ktoré budú mať pozitívny dopad na životné prostredie, vrátane vplyvov na zdravie obyvateľov:

- zlepšenie kvality bývania s cieľom dosiahnuť vyššiu kvalitatívnu úroveň bývania
- zvýšenie počtu bytov na 1 000 obyvateľov a zníženie obložnosti (počet obyv. na 1 byt)
- revitalizáciou plôch verejnej a vyhradenej zelene pri objektoch občianskeho vybavenia, obnovou parku pri kaštieli
- návrhom rozšírenia plochy športu a doplnením plôch zelene pri rybníkoch
- návrhom nových miestnych komunikácií a návrhom úpravy šírkových pomerov miestnych komunikácií a dobudovanie chodníkov a zastavovacích pruhov pravidelnej autobusovej dopravy a parkovísk pri zariadeniach občianskej vybavenosti
- návrhom spôsobu zásobovania vodou, elektrickou energiou, plynom, odkanalizovanie obce a odvedenie splaškovej kanalizácie do ČOV Lascov
- protipovodňová ochrana zastavaného územia návrhom hrádze
- návrhom výstavby kompostoviska na materiálové zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov a zberného dvora na okraji výrobného areálu.

#### **C.III.2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery**

Vplyvy na horninové prostredie a nerastné suroviny z riešenia Návrhu ÚPN-O Marhaň nevyplývajú. Eliminácia možných negatívnych vplyvov na geomorfologické pomery je riešená návrhom regulatívov záväznej časti.

V rámci funkčných plôch je potrebné rešpektovať evidované zosuvné územia ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) Vyhlášky MŽP SR č. 55/2201 Z.z. o ÚPP a ÚPD. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych svahových deformácií je potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom, podmieniť akúkoľvek činnosť inžiniersko-geologickým posudkom a výstavbu realizáciou sanačno-stabilizačných a konštrukčných opatrení. V k.ú. obce nie sú evidované aktívne zosuvy.

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

#### **C.III.3. Vplyvy na klimatické pomery**

Nie sú identifikované žiadne vplyvy tohto typu z koncepcie návrhu ÚPN obce.

#### **C.III.4. Vplyvy na ovzdušie**

*(napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisii)*

Hlavný podiel na znečisťovaní ovzdušia majú kotolne, automobilová doprava, ako aj sekundárna prašnosť. Obec je plynofikovaná. Perspektívne sa predpokladá aj využívanie alternatívnych zdrojov tepla (bioplyn, tepelné čerpadlá a solárne systémy). V prípade zámeru umiestnenia prevádzky s potenciálnym vplyvom na ovzdušie, musí prebehnúť proces hodnotenia vplyvov na ŽP podľa zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov. V obci sa nenavrhujú žiadne výrobné zariadenia, ktoré by mohli potenciálne zhoršovať kvalitu ovzdušia. Regulatívy funkčného využitia plôch nevytvárajú podmienky pre umiestnenie zariadení a stavieb, produkujúcich neprípustné koncentrácie emisií a imisíí.

### **C.III.5. Vplyvy na vodné pomery**

*(napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)*

Strategický dokument ÚPN obce Marhaň má nepriamy pozitívny vplyv na vodné pomery v území obce rešpektovaním Tople a Lužianskeho potoka, návrhom zásobovania nových plôch obce pitnou vodou, využívaním existujúceho systému vodovodu, vrátane vodných zdrojov, odvedením a čistením splaškových vôd z obce do ČOV, rešpektovaním pásma hygienickej ochrany 1. a 2. stupňa zdrojov pitnej vody. Zároveň sa navrhuje zachovať sieť potokov, melioračných kanálov. Vzhľadom na nedostatočnú prietokovú kapacitu tokov je akákoľvek výstavba v ich blízkosti podmienená zabezpečením jej adekvátnej protipovodňovej ochrany pred  $Q_{100}$  ročnou vodou. ÚPN-O navrhuje ponechať voľný nezastavaný pás pozdĺž oboch brehov vodohospodársky významného toku Topľa 10 m a pozdĺž drobných vodných tokov 5 m.

### **C.III.6. Vplyvy na pôdu**

*(napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)*

Celkovo je navrhovaný na záber 19,9155 ha pôdy, z toho poľnohospodárskej pôdy je celkovo 14,0371 ha. V zastavanom území je záber 8,459 ha a 5,5781 ha mimo zastavaného územia. Celkový záber najkvalitnejších pôd je 3,0805 ha pôdy. Pri trvalom zábere najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy vzniká pre stavebníka povinnosť platenia odvodov. V zmysle zákona a § 4 písm. c), d) a f) nariadenia vlády pri trvalom zábere poľnohospodárskej pôdy sa na lokality určené ako plochy komunikácií, plochy pod rodinnými domami a plochy určené pre verejnoprospešné stavby nevzťahuje pre stavebníka povinnosť platenia odvodov. K záberu lesnej pôdy nedochádza. Návrh nespôsobuje kontamináciu a pôdnu eróziu.

Podľa Štatistického úradu SR sa k roku 2009 v k.ú. obce nachádzajú poľnohospodárske pôdy (PP) o rozlohe 507 ha, z toho orná pôda tvorí 261 ha, záhrady 20 ha a trvalé trávne porasty 227 ha. V k.ú. obce sa nenachádzajú žiadne vinice, chmeľnice a ovocné sady. Podiel PP z celkovej rozlohy k.ú. obce je 49 %.

Z pôdných typov sa v k. ú. obce nachádzajú kambizeme modálne a kultizemné nasýtené zo zvetralín pieskovcovo-ílovcovitých hornín, pseudogleje nasýtené z polygenetických hĺn, kambizeme pseudoglejové kyslé zo zvetralín rôznych typov hornín a fluvizeme kultizemné z nekarbonátových aluviálnych sedimentov. Pôdy sú piesčito-hlinité až hlinité neskeletnaté až slabo kamenité (obsah skeletu do hĺbky 0,6 m je 0 – 20 %). Obsah humusu v hĺbke do 25 cm je stredný (1,8 – 2,3 %) až vysoký (> 2,3 %). Pôdna reakcia prechádza od slabo kyslej vo východnej časti k. ú. obce až po stredne kyslú v západnej časti k. ú. obce. Priepustnosť a retenčná schopnosť je stredná. Pôdy k. ú. obce sú prevažne stredne náchylné na acidifikáciu, pričom v severnej južnej časti k. ú. obce sú náchylné na acidifikáciu. Odolnosť pôd proti kompácii je slabá až stredná (v severovýchodnej časti k. ú. obce). Index poľnohospodárskeho potenciálu je nízky, pohybuje v rozmedzí 21 – 30 (Atlas krajiny SR, 2002).

Podľa skupín BPEJ (bonitovaná pôdno-ekologická jednotka - klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti) sa v k. ú. obce nachádzajú pôdy strednej (pôdy zaradené do 5. až 7. kvalitatívnej skupiny BPEJ) a nižšej kvality (pôdy zaradené do 8. až 9. kvalitatívnej skupiny BPEJ). V kat. území sú podľa §12 zákona o ochrane a využívaní PP (zákon č.57/2013) a NV SR č.58/2013 Z.z. najkvalitnejšie pôdy – tieto BPEJ a skupiny: 0602005/5, 0605001/6, 0605031/6, 0614061/6, 0614062/6, 0656202/6, 0657205/6, 0657403/7, 0657405/7 a 0671212/6. Pôdy v južnej časti k.ú. obce sú odvodnené. Veľkoplošné odvodnenia sú nejasnej kvality. Melioračný kanál č. 5041021 je zaústený do Tople.

Z hľadiska plošnej kontaminácie pôd sú pôdy v k.ú. obce Marhaň v súlade s rozhodnutím MP SR č. 531/1994-540 relatívne čisté, nekontaminované. To znamená, že koncentrácie rizikových prvkov ako Ba, Cr, Mo, Ni, V sú pod referenčnou hodnotou (Atlas krajiny SR, 2002). V k.ú. na poľnohospod. pôde sa nenachádzajú žiadne verifikované poddolované územia a nie sú tu evidované žiadne zdroje prírodného žiarenia ani extrémne anomálie magnetického poľa zeme. PD zaväzuje močovku, hnoj a ostatné na polia podľa odsúhlaseného hnojného plánu. Ohrozenosť poľnohospodárskych pôd veternou eróziou je v k. ú. obce minimálna. Ohrozenosť poľnohospodárskych pôd vodnou eróziou je stredná až silná v južnej časti k. ú. obce. V k. ú. obce nie je zaznamenaná intenzívna výmlová erózia (Atlas krajiny SR, 2002). Odvodňovacie kanály je nutné pri vypracovaní následnej PD a realizácii stavieb rešpektovať, vrátane ochranného pásma 5 m od brehovej čiary u kanála v otvorenom profile a 5 m od osi kanála v krytom profile. Križovanie komunikácií a inžinierskych sietí s odvodňovacím kanálom realizovať v zmysle ustanovení STN 73 6961 „Križovanie a súbeh melioračných zariadení s komunikáciami a vedeniami“ z roku 1983.

### **C.III.7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy**

*(napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.)*

V návrhu ÚPN obce Marhaň nemožno identifikovať konkrétne negatívne vplyvy na biotopy. Nenavrhujú sa riešenia, ktoré by spôsobovali negatívny zásah do území ochrany prírody. V SKUEV 0936 Horný tok Tople a v regionálnom biokoridore nie sú navrhované nové funkčné plochy, ani líniové prvky (preložka cesty a jej ochranné pásmo nezasahujú do SKUEV).

### **C.III.8. Vplyvy na krajinu**

*(štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny)*

Navrhovaná koncepcia rozvoja obce nemá zásadný vplyv na krajinu a jej scenériu, okrem trasy preložky cesty III/3533. V ÚPN-O Marhaň navrhovanú západnú trasu preložky cesty III/3533 považujeme za vhodnejšiu z hľadiska scenérie krajiny, ako východnú trasu.

Urbanistická kompozícia vychádza z pôvodnej urbanistickej štruktúry obce, ktorú vhodne dopĺňa. V riešení je rešpektovaný historický pôdorys obce. Plochy pre bývanie sú lokalizované tak, aby boli vytvorené podmienky pre kvalitné obytné prostredie pre všetkých obyvateľov obce. V riešení koncepcie rozvoja obce má významné postavenie ochrana prírodných prvkov na území obce a vytváranie optimálneho zastúpenia plôch zelene v jeho pôdoryse s prepojením na krajinnú zeleň. Sú zachované všetky významné plochy a zoskupenia prírodných prvkov a zelene na území k.ú. obce, doplnené o návrh verejnej zelene. Z hľadiska environmentálneho bude mať realizácia návrhu ÚPN-O pozitívny dopad.

### **C.III.9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma**

*(napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti), na územný systém ekologickej stability)*

Pre katastrálne územie (k.ú.) Marhaň platí 1. a 2. stupeň územnej ochrany podľa zákona OPaK. V k.ú. Marhaň sa z národnej siete chránených území nenachádza žiadne chránené územie. Z európskej siete chránených území NATURA 2000 sa v k.ú. Marhaň nachádza **územie európskeho významu Horný tok Tople SKUEV0936**, s celkovou výmerou 363,53 ha, na území ktorého platí 2. stupeň územnej ochrany (pozemky parciel KN C č. 1671-časť, 401-časť, 529, 530, 531, 532-časť, 533, 810 k.ú. Marhaň), ktoré bolo do národnej siete území európskeho významu zaradené v roku 2017 (Opatrenie MŽP SR zo 7.12.2017, č. 1/2017). Predmetom ochrany územia európskeho významu Horný tok Tople (SKUEV0936) je viacero druhov živočíchov európskeho významu (kunka žltobruchá, bobor vodný, vydra riečna, pimprlík mokradný, pľž severný, hrúz bieloplutvý, hrúz Kesslerov, mrena stredomorská, pľž vrchovský, kolok vretenový) a prírodné biotopy európskeho významu – 91E0\* (Ls1.3, Ls1.4) Lužné víbolo-topoľové a jelšové lesy; 6430(Br6, Lk5) Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa. Prírodné biotopy je potrebné zachovať bez rušivých vplyvov a bez zásahov na prirodzený vývoj.

Vo výkresoch č. 2 a 3 návrhu ÚPN-O Marhaň je možné identifikovať, že do územia SKUEV 0936 Horný tok Tople a biokoridoru nadregionálneho významu rieka Topľa zasahuje len ochranné pásmo existujúceho elektrického vedenia VN č. 229 Bardejov – Giraltove, existujúce elektrické vedenie VN smer Koprivnica, rieka Topľa pretína cesta III/3502. Návrh ÚPN-O navrhuje západnú preložku cesty III/3533 podľa s podmienkou zabezpečiť, aby teleso cesty nezasahovalo do územia európskeho významu SKUEV0936 Horný tok Tople (uvedené v záv. časti).

Nové stavby/činnosti (líniové stavby/rozvojové plochy) nie sú v území SKUEV0936 Horný tok Tople navrhované. Podľa návrhu ÚPN-O Marhaň v katastrálnej mape do parcely C-KN 532 zasahuje ochranné pásmo západnej trasy preložky cesty III/3533 (v rozsahu 134,52 m<sup>2</sup>). Avšak podľa Opatrenia MŽP SR č. 1/2017 sa územie SKUEV0936 nachádza len na časti uvedenej parcely. Podľa plošného vymedzenia územia SKUEV0936 zverejnenom na Enviroportál (SKUEV vyznačené zelenou farbou v ÚPN-O) nezasahuje preložka cesty ani jej ochranné pásmo do SKUEV0936. Žiaden z rozvojových zámerov, či už stavby líniové alebo plošné, nenarušia územie SKUEV.

Vo zvyšnej časti k.ú. Marhaň platí 1. stupeň územnej ochrany.

V k.ú. obce Marhaň sa nachádza **nadregionálny biokoridor NRBk rieka Topľa** – aluviálne lúky a zachovalé brehové porasty – vrbovo-topolové spoločenstvá na prítokoch s prevahou jelše lepkavej. Nachádzajú sa tu nasledovné **evidované plochy prírodných biotopov**:

- lesné biotopy európskeho významu:
  - *bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy*
- travinno-bylinné biotopy európskeho významu:
  - *nížinné a podhorské kosné lúky,*
  - *vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach*
- travinno-bylinné biotopy národného významu:
  - *mezofilné pasienky a spásané lúky*

Nové líniové stavby/rozvojové plochy nezasahujú do nadregionálneho biokoridoru, ani do prírodných biotopov.

Návrh ÚPN obce Marhaň špecifikuje tzv. **ekologicky významné prvky, ktoré plnia funkciu prvkov M-ÚSES** (genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy). Špecifikovaných je 12 ekologicky významných prvkov (podrobnejšie kapitola 2.11. Spravidelnej správy a kapitola 5 Závaznej časti), na plochách ktorých sú identifikované najmä bylinné spoločenstvá a drevinová vegetácia

1. Topľa s prítokmi,
2. Lužiansky potok,
3. Lúky v nive Tople,
4. Marhaňská hora,
5. Lužianska hora,
6. Kršňava – Lužianka,
7. Pod úvozom – Paľova dolina,
8. Osičiny – Behanov – Uhliská – Krupšica,
9. Slatina,
10. Dubina – Na Stričež,
11. Stráň,
12. Mikolovica.

Do ekologicky významných prvkov zasahujú navrhované plochy:

- preložka cesty III/3533 - navrhovaná podľa ÚPN PSK (zasahuje do prvkov č. 2, 7, 8, 10)
- preložka cesty III/3533 - navrhovaná v ÚPN-O Marhaň (len 1x križuje prvky č. 1 a č. 2 - potoky)
- hlavný skupinový privádzač pitnej vody Giraltovce – Bardejov, navrhovaný podľa ÚPN PSK (do prvku č. 2)
- skládka s ukončenou prevádzkou a pravdepodobná environmentálna záťaž BJ (024) – skládka TKO na zrušenie (do prvku č. 2, v severnej časti k.ú.)
- miesto bývalého kaštieľa Hohentohe (do prvku č. 11)
- navrhované cyklistické komunikácie (do prvkov č. 2, 9, 10, 11)
- navrhované rozšírenie cintorína (do prvku č. 11).

Vplyv líniových trás a plôch (prvkov/aktivít) navrhovaných v ÚPN-O na prírodné biotopy a na prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES).

Východná trasa preložky cesty III/3533, navrhovaná v ÚPN PSK, zasahuje do viacerých ekologicky významných prvkov a je vedená kopcovitým terénom, čo spôsobí šírenie nadmerného hluku od automobilovej dopravy (obytná zástavba je v údolí). ÚPN obce Marhaň navrhuje západnú trasu preložky cesty III. triedy s údolí Tople, ktorá len 1x križuje ekologicky významný prvok - Lužiansky potok a prítok Tople a navyše svojou polohou s návrhom protipovodňovej hrádze bude spĺňať aj protipovodňovú ochranu obce. Vplyvy verejnoprospešných stavieb Prešovského samosprávneho kraja budú samostatne posudzované. Revitalizácia plochy bývalého kaštieľa bude pozitívne pôsobiť na ekologicko významný prvok, podobne aj navrhované zrušenie skládky a rekultivácia územia. Verejnoprospešná stavba (VPS) č. 11 - cyklistické

komunikácie sú navrhované prevažne po poľných a účelových cestách a VPS 13 - rozšírenie cintorína priamo nadväzuje na existujúci cintorín, pričom v novej časti odporúčame zatravnené hrobové miesta a sadovnícku úpravu, bez rozširovania nepôvodných druhov rastlín.

**Navrhované riešenie Územného plánu obce Marhaň nemá vplyv na SKUEV 0936 Horný tok Tople, NRBk rieka Topľa, prírodné biotopy európskeho a národného významu, nemá významný vplyv ani na prvky MÚSES.**

V katastrálnom území Marhaň sa nenachádzajú lokality podľa Dohovoru o mokradiach, ani lokality podľa Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva, územie nie je súčasťou biosférickej rezervácie.

Zároveň sú v ÚPN-O rešpektované všetky ochranné pásma a záplavová čiara  $Q_{100}$  ročnej veľkej vody podľa mapy povodňového ohrozenia SVP, š. p.

#### **C.III.10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská**

ÚPN-O Marhaň rešpektuje existujúce kultúrne pamiatky, objekt vytypovaný na vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku (historický objekt bývalej Koniarne), archeologické lokality a navrhuje pamätihodnosti.

#### **C.III.11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality**

Na riešenom území sa nevyskytujú.

#### **C.III.12. Iné vplyvy**

Na riešenom území sa nevyskytujú.

#### **C.III.13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi**

Dokumentácia Návrhu ÚPN-O Marhaň je spracovaná v súlade s ustanoveniami zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (stavebný zákon) a vyhlášky č.55/2001 Z.z. o ÚPP a ÚPD. V zmysle § 11, ods. 5, písm. c), d) stavebného zákona je cieľom riešenia ÚPN-O okrem iného stanoviť aj:

- zásady a regulatívy starostlivosti o ŽP, územný systém ekologickej stability a tvorby krajiny, vrátane plôch zelene,
- zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, kultúrohistorických hodnôt a významných krajinných prvkov,

Uvedené zásady a regulatívy sú definované v záväznej časti ÚPN-O Marhaň (kap. 5 a 6).

V procese tvorby ÚPN-O sú pri návrhu rozvojových zámerov brané do úvahy a hodnotené environmentálne dopady navrhovaných riešení. Hodnotenie predpokladaných vplyvov ÚPD na životné prostredie a zdravie obyvateľov má význam najmä v prípadoch, keď dochádza ku kumulácii vplyvov, ktoré majú jednotlivo zanedbateľný účinok, ale ich kumulatívne pôsobenie je podstatné. Vzhľadom na mierku spracovania ÚPN-O obce (1: 5 000) nie je možné na úrovni ÚPN-O riešiť a navrhovať opatrenia na elimináciu tých vplyvov, ktoré si vyžadujú rozbor a návrhy v podrobnejšej mierke riešenia s konkrétnymi vstupnými údajmi.

V Návrhu ÚPN-O Marhaň nie sú navrhované rozsahom také funkčné plochy pre rozvojové zámery (činnosti), ktoré vyžadujú v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. posúdenie vplyvov na ŽP, okrem západnej trasy preložky cesty III/3533, ktorá bude podnetom pre zmeny a doplnky ÚPN PSK.

Verejnoprospešné stavby vyplývajúce pre k.ú. obce z ÚPN PSK: cesta III/3533 s obchvatmi obcí a skupinovú vodovodu v rámci Východoslovenskej vodárenskej sústavy budú posudzované ako celok (prechádzajú cez k.ú. viacerých obcí) v prípade dosiahnutia technických parametrov podľa prílohy č. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie. Vplyvy týchto rozvojových zámerov môžu byť hodnotené až na základe dokumentácií posudzovania vplyvov na ŽP spracovaných pre konkrétne činnosti v štádiu umiestňovania zámerov na konkrétnych plochách.

Akceptovateľnosť rozvojových návrhov v obci bude posúdená prostredníctvom 2. prerokovania upraveného Návrhu ÚPN-O Marhaň v zmysle príslušných ustanovení stavebného zákona a posúdením v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie. Výsledné odporúčania budú na základe záverov a výsledkov týchto prerokovaní premietnuté do čistopisu ÚPN-O Marhaň.

**C.IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie**

**Opatrenia** uvedené v Závaznej časti ÚPN-O Marhaň (zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, kap. 6):

- Pripraviť podmienky na realizáciu preložky cesty - III.tr. aj vo funkcii protipovodňovej stavby a odklonu zdroja hluku, exhalátov a dopravných kolízií mimo obec, s podmienkou zabezpečiť, aby teleso preložky cesty nezasahovalo do územia európskeho významu SKUEV0936 Horný tok Tople
- pri HD vyčleniť plochu pre zberný dvor a kompostovisko (zneškodňovanie biologicky rozložiteľného odpadu)
- pri obytnej výstavbe v blízkosti cesty III. tr. zohľadniť vzdialenosť od nej a súvisiace negatívne účinky z dopravy (hluk, emisie, vibrácie, prašnosť)
- rešpektovať inundačné územie, výstavbu realizovať mimo záplavové územie vodných tokov, resp. nad hladinou  $Q_{100}$  ročnej veľkej vody
- vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych zosuvov posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom
- vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov a ionizujúceho žiarenia
- realizovať výsadbu izolačnej a krajinskej zelene
- rekultivovať priestor pravdepodobnej environmentálnej záťaže, ktorá môže ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia Skládky TKO č. BJ(024)
- rekultivovať priestor Skládky s ukončenou prevádzkou č. 4903
- nakladanie s komunálnymi odpadmi, do ktorých spadajú aj zariadenia občianskeho vybavenia a cestovného ruchu a turizmu, riadiť VZN obce
- nebezpečný odpad a ostatné odpady vo výrobe, službách a školstve zbierať špecializovaným spôsobom a odovzdať oprávnenej osobe
- zber, odvoz a zneškodňovanie všetkých druhov odpadov zabezpečiť zmluvnými partnermi pri zvyšovaní separácie a ich energetického využitia
- odpady vznikajúce výkonom predmetu podnikania je producent povinný zhodnocovať sám, resp. treťou osobou, alebo odovzdaním osobe oprávnenej nakladať s odpadmi podľa zák. o odpadoch č. 223/2003 Z.z. V týchto prevádzkach využívať technológie šetriace prírodné zdroje, predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu a podľa možnosti zhodnocovať, alebo zneškodňovať odpady aj zo širšieho územia
- zariadenia pre podnikanie vo vlastných účelových stavbách a priestoroch nesmú negatívne ovplyvňovať susedné stavby a životné prostredie
- rešpektovať vyhlášku MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení vyhlášky MZ SR č. 237/2009 Z. z.

**Krajinnoekologické opatrenia**

**Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity**

Rešpektovať územnú ochranu prírody:

- časť rieky Topľa je súčasťou Európskej sústavy chránených území Natura 2000 – SKUEV0936 Horný tok Tople,
- nadregionálny biokoridor rieka Topľa a prírodné biotopy európskeho a národného významu
- rešpektovať genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy ako ekologicky významné prvky – MÚSES (kapitola č. 5 záväznej časti)
- chrániť lesné pozemky a porasty, zachovať súčasnú výmeru lesných pozemkov a hľadať možnosti na jej zvýšenie, rešpektovať ochranné pásmo lesa, ktoré tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku
- chrániť najkvalitnejšie pôdy s kódom BPEJ: 0602005/5, 0605001/6, 0605031/6, 0614061/6, 0614062/6, 0656202/6, 0657205/6, 0657403/7, 0657405/7 a 0671212/6
- dôsledne chrániť celé územie obce, ktoré leží v 1. a časť - pozdĺž Tople v 2. st. ochrany podľa Zákona o ochrane prírody a krajiny



### **Opatrenia na riešenie vplyvov na zdravie obyvateľstva**

Vplyvy na obyvateľstvo sú eliminované návrhmi na odstránenie súčasných negatívnych javov na obytné prostredie v oblasti výroby, dopravy, technickej infraštruktúry, environmentálnej infraštruktúry, vytvorením podmienok pre šport a rekreáciu a revitalizáciou urbanizovaného a krajinného prostredia.

### **C.V. Porovnanie variantov zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom**

Okresný úrad Bardejov, odbor starostlivosti o ŽP po ukončení zisťovacieho konania vydal dňa 13.10.2022 Rozhodnutie číslo OU-BJ-OSZP-2022/004265–013, v ktorom určil rozsah hodnotenia: „pre ďalšie, podrobnejšie hodnotenie vplyvu navrhovaného strategického dokumentu Územný plán obce Marhaň sa určuje okrem nulového variantu jeden variant riešenia.“ Správa o hodnotení územného plánu obce sa v tomto prípade vypracovala v etape návrhu územného plánu obce podľa § 22 zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebného zákona), pričom sa návrh riešenia posudzuje v jednom variante s uvedením odôvodnenia výberu optimálneho variantu a **porovnáva sa s nulovým variantom** - nerozvojovým návrhom územného plánu.

#### **C.V.1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu**

Pri výbere optimálneho variantu navrhovanej koncepcie rozvoja možno posudzovať rôzne vplyvy:

- vplyvy na zdravie obyvateľov
- environmentálne dôsledky
- vplyvy na krajinu a jej chránené územia (hlavne územia NATURA 2000)
- sociálno-ekonomické dôsledky
- územno – technické dopady.

#### **C.V.2. Porovnanie variantov**

Porovnanie Návrhu Územného plánu obce Marhaň s nulovým variantom, t. z. nerozvojovým návrhom územného plánu (so stavom bez ÚPN obce Marhaň):

##### Funkčné plochy pre bývanie

- **Návrh ÚPN-O**  
Určuje rozvojové funkčné plochy rodinných domov a tiež regulatívy pre stavebnú obnovu existujúcich rodinných domov a umiestňovanie rodinných domov na navrhovaných funkčných plochách RD. Väčšina navrhovaných plôch pre nové rodinné domy je v časti nadmerných záhrad a v prielukách. ÚPN-O rešpektuje plochu existujúcich bytových domov a navrhuje plochy pre nové bytové domy. Zároveň je navrhnuté pre rodinné a bytové domy bezkolízne napojenie na dopravný systém a kompletne siete technickej infraštruktúry. Celkovo je navrhovaných 77 nových bytov v rodinných a bytových pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov v obci v r. 2040 na 1028 obyvateľov.
- **Nulový variant**  
Neriešený záujem o výstavbu rodinných domov a bytového domu. Umiestňovanie výstavby v obci by bolo bez určenej koncepcie rozvoja.

##### Funkčné plochy pre občiansku vybavenosť

- **Návrh ÚPN-O**  
Občianska vybavenosť (OV) je navrhovaná na zachovanie v pôvodnej štruktúre. Prírastok nových bytov a obyvateľov si vyžiada aj návrh novej OV. Okrem prípustného využitia pre obchody a služby v rodinných domoch vo vymedzenom centre obce pri ceste II/3533 (zmiešané územie), sa navrhuje: prestavba bývalej základnej školy na dom sociálnej starostlivosti a nové komunitné centrum. Pri ceste III. triedy v centre obce v prieluke sa navrhuje ponuková plocha OV.
- **Nulový variant**  
Nevyriešené plochy a príslušné technické vybavenie územia pre možné umiestnenie zariadení OV. V prípade potreby resp. záujmu o umiestnenie zariadenia OV by nastala improvizácia v podobe hľadania vhodného pozemku, bez poznania širších priestorových a územnotechnických väzieb.

##### Funkčné plochy pre výrobu (poľnohospodárstvo, priemysel, výrobné služby)

- **Návrh ÚPN-O**

Navrhuje ponechať terajšie plochy pre drevovýrobu, mechanizačné stredisko, sklady, spoločnosť ORAGRO-V, s.r.o., plochu pre kurín a dopĺňa navrhovanú plochu pre nezávadnú výrobu, služby a sklady. Na východnom okraji výrobnjej zóny je navrhovaný zberný dvor a kompostovisko.

▪ Nulový variant

Ak nie sú jednoznačne špecifikované priestory pre sústreďovanie výrobných služieb v k. ú. obce, umiestňujú sa nekoncepčne a niekedy aj na pozemkoch existujúcich rodinných domov, čo môže spôsobiť vznik konfliktných situácií. Nie je riešené kompostovisko a zberný dvor.

Funkčné plochy pre šport a rekreáciu

▪ Návrh ÚPN-O

Navrhuje plochu turizmu na mieste bývalého kaštieľa Hohentohe, využitie historickej koniarne a mlyna na ubytovanie, revitalizáciu športovej plochy s ihriskami a rozšírenie plôch športu, zatraktívnenie sústavy troch rybníkov doplnením verejnej zelene a prepojenie kultúrno-historických a prírodných zaujímavostí pešími chodníkmi a cyklotrasami.

Časť domového fondu bez podrobnejšej špecifikácie je možné využívať aj pre rekreačné účely – ubytovanie na súkromí, časť neobývaných RD pre individuálnu chalupnícku rekreáciu.

▪ Nulový variant

Existujúca športová plocha nemá možnosť rozšírenia, nie sú realizované ďalšie športové plochy, cyklotrasy, náučná trasa.

Funkčné plochy pre zeleň

▪ Návrh ÚPN-O

Rieši koncepciu tvorby verejnej a izolačnej zelene. Zároveň je chránená sprievodná zeleň pri Topli a Lužianskom potoku. ÚPN-O navrhuje rozšírenie cintorína, verejná zeleň pri Kaštieli a pri rybníkoch.

▪ Nulový variant

Verejná zeleň, existujúce záhrady v zastavanom území obce k 1.1.1990, obecné pohrebisko (cintorín), rurálna zeleň mimo zastavaného územia sú bez adekvátneho riešenia.

Dopravná infraštruktúra

▪ Návrh ÚPN-O

ÚPN-O navrhuje novú (západnú) trasu preložky cesty III/3533, určuje funkčné triedy a kategórie cesty III. triedy, existujúcich a navrhovaných miestnych komunikácií v závislosti na ich dopravnej záťaži v urbanistickej štruktúre obce, rieši trasy peších a cyklistických komunikácií vo vzájomných funkčno-prevádzkových väzbách.

▪ Nulový variant

Sieť miestnych komunikácií má nevyhovujúce technické parametre pre príslušné kategórie miestnych komunikácií.

Technická infraštruktúra (zásobovanie vodou, odkanalizovanie, energie)

▪ Návrh ÚPN-O

Rieši rozšírenie verejnej vodovodnej siete, rieši koncepciu odkanalizovania obce do splaškovej kanalizácie s odvedením splaškových vôd do ČOV Lascov. Rieši rozšírenie verejnej siete VN pre zásobovanie funkčných plôch elektrickou energiou a rozšírenie plynovodu pre zásobovanie funkčných plôch.

▪ Nulový variant

Obec je zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu, ale nie je odkanalizovaná, je zásobovaná elektrickou energiou a je plynofikovaná. Nemá doriešené odkanalizovanie a koncepciu ďalšieho rozvoja technickej infraštruktúry.

Životné prostredie

▪ Návrh ÚPN-O

Rieši koncepciu rozvoja dopravnej siete, koncepciu odkanalizovania obce, zberný dvor a kompostovisko, chráni pôvodnú krajinnú štruktúru mimo zastavané územia obce, definuje M-ÚSES. Navrhuje stabilizáciu plôch lesov, rešpektovanie územia Tople, určuje podmienky v zaplavovanom území, v zosuvných územiach, v území so stredným radónovým rizikom.

▪ Nulový variant

Kvalita životného prostredia obce je ovplyvnená negatívne:

- chýbajúcim odkanalizovaním obce
- chýbajúcim zberným dvorom a kompostoviskom

Kvalita životného prostredia obce je ovplyvnená pozitívne:

- nenarušenou pôvodnou krajinnou štruktúrou mimo zastavaného územia obce.

#### Záver porovnania variantov

Nulový variant predstavuje súčasný stav využívania riešeného územia obce Marhaň. Z hľadiska životného prostredia boli v prieskumoch a rozboroch identifikované environmentálne problémy, ktoré je potrebné riešiť. V dokumentácii Návrhu ÚPN-O Marhaň sú tieto problémy riešené a sú navrhované opatrenia na odstránenie problémov. Nulový variant považujeme za neriešenie problémov, čo je pre obec neakceptovateľné.

Na základe odborných stanovísk kompetentných orgánov a inštitúcií bude možné uzavrieť problematiku výberu optimálneho variantu riešenia po prerokovaní Návrhu ÚPN-O Marhaň, ako aj na základe výsledkov jeho posudzovania ako strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z.z.

#### **C.VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia**

V procese hodnotenia územnoplánovacej dokumentácie ÚPN-O Marhaň vo vzťahu k jej vplyvom na životné prostredie a zdravie obyvateľov bola použitá metóda analýzy navrhutej koncepcie rozvoja obce.

Základné zdroje údajov o súčasnom stave životného prostredia:

- Prieskumy a rozborov pre ÚPN-O obce Marhaň
- Schválené Zadanie pre spracovanie ÚPN-O Marhaň
- Návrh ÚPN-O Marhaň (1. prerokovanie, r. 2022) a stanoviská dotknutých orgánov a inštitúcií
- ÚPN Prešovského samosprávneho kraja (uložený v Prešove - Úrad PSK)
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Bardejov
- Podklady orgánov štátnej správy a inštitúcií, poskytnuté v priebehu spracovania ÚPN-O

#### **C.VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení**

Správa o hodnotení strategického dokumentu ÚPN-O Marhaň je spracovaná v etape prípravy druhého prerokovania návrhu územného plánu obce. V ňom sú zohľadnené stanoviská kompetentných orgánov štátnej správy a ďalších zainteresovaných organizácií a inštitúcií k prvému návrhu ÚPN-O, ktorý bol prerokovaný 16.05.2022 do 16.06.2022. Na základe vyhodnotenia pripomienok z prvého prerokovania ÚPN-O a záverov pracovného rokovania zo dňa 13.09.2022 v Úrade Prešovského samosprávneho kraja bol návrh ÚPN-O doplnený a upravený, určený na druhé prerokovanie. V zmysle požiadaviek Rozsahu hodnotenia strategického dokumentu sa uskutoční prerokovanie Správy o hodnotení strategického dokumentu ÚPN-O Marhaň.

V tomto štádiu ešte nie sú známe stanoviská kompetentných orgánov štátnej správy a ďalších zainteresovaných organizácií a inštitúcií a ani postoj verejnosti k navrhutej upravenej koncepcii riešenia v rámci druhého prerokovania. Správa je východiskovým podkladom pre vypracovanie dokumentov pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie konkrétnych činností, stavieb a rozvojových zámerov, ktoré podliehajú v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. posúdeniu (v závislosti od druhu a rozsahu navrhovanej činnosti - podľa prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z.z.).

#### **C.VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie**

Hlavným cieľom obstarania ÚPN-O Marhaň je v súlade s §11 stavebného zákona stanoviť:

- zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce v nadväznosti na okolité územie,
- prípustné, obmedzené a zakázané funkčné využívanie plôch,
- zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, územného systému ekologickej stability a tvorby krajiny,
- zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, kultúrnohistorických hodnôt a význ. krajinných prvkov,
- zásady a regulatívy verejného dopravného a technického vybavenia.

V záväznej časti Návrhu ÚPN-O Marhaň sú stanovené zásady a regulatívy, na základe ktorých bude usmerňovaný rozvoj obce. Zároveň sú rešpektované verejnoprospešné stavby ÚPN Prešovského samosprávneho kraja, ktoré sa nachádzajú v k.ú. obce. Navrhovanú preložku cesty III/3533 v ÚPN PSK odporúčame zmeniť podľa návrhu ÚPN obce Marhaň (okrem odklonu zdroja hluku, exhalátov a dopravných kolízií mimo obec bude obchvat cesty na násype plniť aj funkciu protipovodňovej stavby). V ďalších etapách posudzovania vplyvov na životné prostredie, pri realizácii navrhovanej koncepcie rozvoja a konkrétnych činností, bude možné navrhovať opatrenia na riešenie konkrétnych vplyvov, ktoré s realizáciou koncepčných zámerov obce súvisia. Navrhované rozvojové plochy, ani navrhované líniové stavby v ÚPN-O Marhaň nezasahujú do SKUEV 0936 Horný tok Tople, ani do biokoridoru nadregionálneho významu.

**C.IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali**

*(ich podpis, pečiatka)*

Spracovateľ správy: Ing. arch. Anna Soročinová, odborne spôsobilá osoba podľa § 2a stavebného zákona, č. 403

**C.X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení**

- PHSR Mikroregiónu Stredná Topľa (r. 2006)
- Schválené Zadanie pre spracovanie ÚPN-O Marhaň (r. 2011)
- Návrh ÚPN-O Marhaň (1. prerokovanie, r. 2022)
- Územný plán Prešovského samosprávneho kraja (r. 2019, uložený: Úrad PSK)
- Regionálny systém ekologickej stability okresu Bardejov (1995, uložený: OÚ Bardejov)
- podklady a stanoviská orgánov štátnej správy a inštitúcií, v priebehu spracovania ÚPN-O (r. 2022)
- vydané územné rozhodnutia a stavebné povolenia od r. 2015
- výsledky celoštátneho sčítania obyvateľstva, domov a bytov r. 2021.

**C.XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov**

*(podpisom, pečiatkou oprávneného zástupcu navrhovateľa )*

Marhaň, dňa 31.01.2023

.....  
Jozef Kuziak  
starosta obce